

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA

**IZVJEŠTAJ O IZVRŠENOJ REVIZIJI
FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA ZA 2024. GODINU**

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA

**IZVJEŠTAJ O IZVRŠENOJ REVIZIJI
FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA ZA 2024. GODINU**

SADRŽAJ

	Strana
I IZVJEŠTAJ REVIZORA	1 - 4
II FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI:	
BILANS USPJEHA ZA 2024. GODINU	5 - 7
BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2024. GODINE	8 - 11
ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE	12
ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU	13
III NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE	14 - 28

Društvo za reviziju finansijskih iskaza d.o.o.

Ul. Vasa Raičkovića br. 5, Podgorica

Tel/faks: +382 20 244 652

Mob. tel. +382 67 802 881

e-mail: eurorrev@t-com.me

IZVJEŠTAJ REVIZORA

Savjetu Agencije za nadzor osiguranja, Podgorica

Mišljenje

Obavili smo reviziju finansijskih izvještaja Agencije za nadzor osiguranja, Podgorica, koji obuhvataju bilans stanja na dan 31.12.2024. godine, bilans uspjeha, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o tokovima gotovine za 2024. godinu, te napomene uz finansijske izvještaje, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji Agencije za nadzor osiguranja, Podgorica, u svim značajnim aspektima prikazuju fer i istinito finansijski položaj Agencije na dan 31.12.2024. godine, njenu finansijsku uspješnost te novčane tokove za godinu koja se završava na ovaj datum u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Crnoj Gori.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u odjeljku o revizorovim odgovornostima za reviziju finansijskih izvještaja. Nezavisni smo od Agencije za nadzor osiguranja, Podgorica, u skladu sa etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu sa tim zahtjevima. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dovoljni i adekvatni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našem profesionalnom rasuđivanju, od najveće važnosti za reviziju finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu revizije finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju mišljenja o njima, i ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Ključna revizijska pitanja	Odgovarajuća revizijska procedura
<i>Adekvatno priznavanje, vrednovanje i objelodanjivanje prihoda od naknada</i>	
Agencija za nadzor osiguranja, Podgorica, ostvaruje prihode po osnovu naknade od osiguravajućih društava, u visini od 0,99 %, bruto premije osiguranja, po osnovu naknada za izdavanje licenci i ostalih naknada. Kod potraživanja od kupaca postoji rizik neadekvatnog priznavanja prihoda i njihovog pravilnog - tačnog obračuna. Utvdili smo da je prihod po osnovu naknade od osiguravajućih društava ključno pitanje revizije zbog njihovog značajnog iznosa, te rizika priznavanja i vrednovanja prihoda i sa njima povezanim potraživanjima. Objelodanjene informacije koje se odnose na priznavanje navedenih prihoda izvršeno je u napomeni 4.1 u Napomenama uz finansijske iskaze.	Naše revizijske procedure su uključivale: - Razumijevanje politika i procedura koje se primjenjuju na priznavanje prihoda kao i analizu i testiranje efikasnost funkcionisanja internih kontrola koje se odnose na proces priznavanja prihoda i procjenu potraživanja; - Obavljanje analitičkih postupaka ključnih komponenti Agencije za nadzor osiguranja, Podgorica, analizirajući aktuelne performanse sa istim performansama prethodne godine; - Obavljanje cut-off procedura na uzorku transakcija prihoda na kraju godine kako bi se zaključilo da li je priznavanje obavljeno za odgovarajući vremenski period; - Testiranje na bazi uzorka ispostavljenih obračuna naknada i praćenje do njihove naplate, te adekvatnost obuhvatanja plaćanja i - Provjera na bazi uzorka tačnosti obračuna naknada. Zaključak: <i>Na osnovu izvršenih aktivnosti, nismo utvrdili materijalne greške za priznavanje i vrednovanje prihoda i potraživanja.</i>

Odgovornosti menadžmenta za finansijske izvještaje

Menadžment je odgovoran za sastavljanje i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu s punim MSFI i za one interne kontrole za koje menadžment odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza usled prevare ili grešaka. U sastavljanju finansijskih izvještaja, menadžment je odgovoran za procjenjivanje sposobnosti Agencije za nadzor osiguranja, Podgorica, da nastavi sa poslovanjem, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s nastavkom poslovanja i korištenjem računovodstvene osnove zasnovane na stalnosti poslovanja, osim ako menadžment ili namjerava likvidirati Agenciju za nadzor osiguranja, Podgorica, ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza usled prevare ili greške i izdati izvještaj revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRS uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni iskazi mogu nastati usled prevare ili greške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRS, koristimo profesionalno prosuđivanje i zadržavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi takođe:

- identifikujemo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izvještajima, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog iskaza nastalog usled prevare je veći od rizika nastalog usled greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, falsifikovanje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- sagledavamo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Agencije za nadzor osiguranja, Podgorica.
- ocjenjujemo adekvatnost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je izvršio menadžment.
- donosimo zaključak o adekvatnosti primjene načela stalnosti poslovanja od strane menadžmenta i, na osnovu pribavljenih revizijskih dokaza, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Agencije za nadzor osiguranja, Podgorica da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem revizorskom mišljenju na objelodanjivanje u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg revizorskog izvještaja. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Agencija za nadzor osiguranja, Podgorica prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objelodanjivanja, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija. Mi komuniciramo s onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi s, između ostalih pitanja, planiranom djelokrugu i vremenskom rasporedu revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Takođe, dajemo izjavu onima koji su zaduženi za upravljanje da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima u vezi s nezavisnošću i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utiču na našu nezavisnost, kao i, gdje je primjenjivo, o povezanim mjerama zaštite. Između pitanja o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za upravljanje, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem revizorskom izvještaju, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u veoma rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba saopštiti u našem izvještaju jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice saopštavanja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog saopštavanja.

Podgorica, 17. mart 2025. godine.

“EUROREV” DOO, Podgorica

Sava Obradović, Ovlašćeni revizor

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA

ISKAZ O REZULTATU /BILANS USPJEHA/

u periodu od 01.01. do 31.12.2024. godine

u EUR

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena broj	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
60 i 61	1. Prihodi od prodaje - neto prihod	201			
630 i 631	2. Promjena vrijednosti zaliha gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje	202			
62	3. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	203			
	4. Ostali prihodi iz poslovanja (205 do 207)	204		1.254.334	1.121.596
64 i 65	a) Ostali prihodi iz redovnog poslovanja	205	4	1.247.942	1.121.265
67, 691 i 692	b) Ostali prihodi iz poslovanja	206	5	6.392	331
68, sem 683 i 685	c) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine	207			
	5. Troškovi poslovanja (209+210)	208		302.811	295.835
50 i 51	a) Nabavna vrijednost prodate robe i troškovi materijala	209	6	18.328	22.257
53, 54 i 55	b) Ostali troškovi poslovanja (rezervisanja i ostali poslovni rashodi)	210	7	237.219	232.179
540	c) Amortizacija	210a	8	47.264	41.399
	6. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (212+213)	211	9	907.663	761.830
52 (dio)	a) Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi	212		696.629	571.449
	b) Troškovi poreza i doprinosa (214 do 216)	213		211.034	190.381
52 (dio)	1/ Troškovi poreza	214		74.128	57.935
52 (dio)	2/ Troškovi doprinosa za penzije	215		129.490	126.465
52 (dio)	3/ Troškovi doprinosa	216		7.416	5.981
	7. Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine (osim finansijske) (218+219)	217			
580, 581, 582, 589 (dio)	a) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja stalne imovine (osim finansijske)	218			
584, 589 (dio)	b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja obrtno imovine (osim finansijske)	219			
57, 591 i 592	8. Ostali rashodi iz poslovanja	220		1	
	I. Poslovni rezultat (201+202+203+204-208-211-217-220)	221		43.859	63.931
	9. Prihodi po osnovu učešća u kapitalu (223 do 225)	222			
660 (dio)	a) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	223			
661 (dio)	b) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica	224			
669 (dio)	c) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu nepovezanih pravnih lica	225			

	10. Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova (kamate, kursne razlike i efekti ugovorene zaštite) (227 do 229)	226			
660 (dio)	a) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od matičnog i zavisnih pravnih lica	227			
661 (dio)	b) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od ostalih povezanih pravnih lica	228			
662 (dio), 663 (dio), 664 (dio), 669 (dio)	c) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od nepovezanih pravnih lica	229			
	11. Ostali prihodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (231 do 233)	230		11	14
660 (dio)	a) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	231			
661 (dio)	b) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od ostalih povezanih pravnih lica	232			
662 (dio), 663 (dio), 664 (dio), 669 (dio)	c) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od nepovezanih pravnih lica	233		11	14
	12. Vrijednosno usklađivanje kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtno imovine (235-236)	234			
683, 685	a) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtno imovine	235			
583, 585	b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtno imovine	236			
	13. Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (238 do 240)	237			51
560	a) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	238			
561	b) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa drugim povezanim licima	239			
562, 563, 564, 569	c) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa nepov. licima	240			51
	II. Finansijski rezultat (222+226+230+234-237)	241		11	(37)
	III. Rezultat iz redovnog poslovanja prije oporezivanja (221+241)	242		43.870	63.894
690 – 590	IV. Neto rezultat poslovanja koje je obustavljeno	243			
	V. Rezultat prije oporezivanja (242+243)	244		43.870	63.894
	14. Poreski rashod perioda (246+247)	245			
721	1. Tekući porez na dobit	246			
722	2. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda	247			
	15. Dobitak ili gubitak nakon oporezivanja (244-245)	248	16	43.870	63.894

	VI. BRUTO REZULTAT DRUGIH STAVKI REZULTATA /POVEZANIH SA KAPITALOM/ (250 do 257)	249			
330	1. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina, postrojenja, opreme, nematerijalnih ulaganja i bioloških sredstava	250			
331	2. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu preračuna finansijskih izvještaja inostranog poslovanja	251			
332	3. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu ulaganja u vlasničke instrumente kapitala	252			
333	4. Promjene aktuarskih dobitaka i gubitaka po osnovu planova definisanih naknada aktuarskih dobitaka (ili gubitaka) u vezi sa definisanim planovima penzionih naknada	253			
334	5. Promjene učešća u ostalom sveobuhvatnom rezultatu pridruženog društva	254			
335	6. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu instrumenata zaštite neto ulaganja u inostrano poslovanje	255			
336	7. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu hedžinga tokova gotovine	256			
337	8. Ostale promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka	257			
	VII. ODLOŽENI PORESKI RASHODI ILI PRIHODI PERIODA U VEZI SA DRUGIM STAVKAMA REZULTATA /POVEZANIM SA KAPITALOM/	258			
	VIII. NETO REZULTAT DRUGIH STAVKI REZULTATA /POVEZANIH SA KAPITALOM/ (249-258)	259			
	IX. NETO SVEOBUH VATNI REZULTAT (248+259)	260		43.870	63.894
	X. ZARADA PO AKCIJI	261			
	1. Osnovna zarada po akciji	262			
	2. Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji	263			
	XI. NETO REZULTAT KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATIČNOG PRAVNOG LICA	264			
	XII. NETO REZULTAT KOJI PRIPADA UČEŠĆIMA KOJI NE OBEZBEĐUJU KONTROLU	265			

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskog iskaza

Milica Marojević

Odgovorno lice

mr Branko Barjaktarović

U Podgorici

Dana 14.03.2025. godine

Napomene na stranama 14 - 28 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja
Izvještaj revizora - strane 1 - 4.

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA
ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI /BILANS STANJA/
na dan 31.12.2024. godine

u EUR

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena broj	Iznosi		
				Tekuća godina	Prethodna godina	
					Kranje stanje 31.12.2023. g.	Početno stanje 01.01.2023. g.
1	2	3	4	5	6	7
	AKTIVA					
00	A. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	001				
	B. STALNA IMOVINA (003+008+016)	002		1.071.757	1.037.759	
01	I NEMATERIJALNA ULAGANJA (004 do 007)	003	10	7.228	8.591	
010	1. Ulaganja u razvoj	004				
011 i 014	2. Koncesije, patenti, licence i slična prava i ostala nematerijalna ulaganja	005		7.228	8.591	
012	3. Goodwill	006				
016 i 015	4. Avansi za nematerijalna ulaganja i nematerijalna ulaganja u pripremi	007				
	II NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (009+010+011+015)	008	11	1.064.529	1.029.168	
020 i 022	1. Zemljište i objekti	009		962.817	975.486	
023, 027(dio)	2. Postrojenja i oprema	010		100.591	52.561	
	3. Ostala ugrađena oprema, alati i oprema (012+013+014)	011		1.121	1.121	
024	3.1. Investicione nekretnine	012				
021 i 025	3.2. Biološka sredstva	013				
026 i 029	3.3. Ostala nepomenuta materijalna stalna sredstva	014		1.121	1.121	
028 i 027	4. Avansi za nekretnine, postrojenja, opremu i biološka sredstva i nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva u pripremi	015				
	III DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI I DUGOROČNA POTRAŽIVANJA (017 do 023)	016				
030, 039(dio)	1. Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	017				
033(dio), 039(dio)	2. Dugoročni krediti matičnom i zavisnim pravnim licima	018				
031(dio), 032(dio), 039(dio)	3. Učešća u kapitalu kod pravnih lica (sem zavisnih pravnih lica)	019				
033(dio), 039(dio)	4. Dugoročni krediti pravnim licima kod kojih postoji učešće u kapitalu (sem zavisnih pravnih lica)	020				
031(dio), 032(dio)	5. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća	021				
032(dio), 034, 035, 036, 039(dio)	6. Dugoročna finansijska ulaganja (dati krediti i hartije od vrijednosti)	022				
038, 039(dio)	7. Ostali dugoročni finansijski plasmani i potraživanja	023				

Napomene na stranama 14 - 28 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja
Izvještaj revizora - strane 1 - 4.

288	C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	024			
	D. OBRтна SREDSTVA (026+031+039+043+044)	025		1.446.654	1.442.961
	I. ZALIHE (027 do 030)	026		577	513
10	1. Zalihe materijala (materijal za izradu, rezervni dijelovi, sitan inventar i auto gume)	027			
11	2. Nedovršena proizvodnja	028			
12 i 13	3. Gotovi proizvodi i roba	029			
15	4. Dati avansi	030		577	513
	II. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA (032 do 035)	031		23.515	12.919
202, 203, 209(dio)	1. Potraživanja od kupaca	032			
200, 209(dio)	2. Potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	033			
201, 209(dio)	3. Potraživanja od ostalih povezanih lica	034			
	4. Ostala potraživanja (036+037+038)	035		23.515	12.919
223	4.1. Potraživanja za više plaćen porez na dobit	036			
27	4.2. Potraživanja po osnovu poreza na dodatu vrijednost	037			
21, 22, osim 223	4.3. Ostala nepomenuta potraživanja	038	12	23.515	12.919
	III. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (040 do 042)	039			
236(dio)	1. Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica namijenjeno trgovanju	040			
237	2. Otkupljene sopstvene akcije i otkupljeni sopstveni udeli	041			
23 osim 236(dio) i osim 237	3. Ostali kratkoročni finansijski plasmani	042			
24	IV. GOTOVINA NA RAČUNIMA I U BLAGAJNI	043	13	1.422.562	1.429.529
04	V. STALNA SREDSTVA NAMJENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	044			
28 osim 288	E. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	045	14	13.040	13.107
	F. UKUPNA AKTIVA (001+002+024+025+045)	046		2.531.451	2.493.827
	PASIVA				
	A. KAPITAL (102+103+104+105+111+116)	101		2.343.879	2.300.009
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102			
31	II. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	103			
320	III. EMISIONA PREMIJA	104			

Napomene na stranama 14 - 28 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja
Izvještaj revizora - strane 1 - 4.

	IV. REZERVE (106+107+108+109-110)	105		345.299	346.738	
321	1. Zakonske rezerve	106				
322(dio)	2. Statutarne rezerve	107				
322(dio)	3. Druge rezerve	108				
330 i potr. saldo rač. 331, 332, 333, 334, 335 i 336	4. Pozitivne revalorizacije rezerve i nerealizovani dobici po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	109	15	345.299	346.738	
dugov. saldo rač. 331, 332, 333, 334, 335 i 336	5. Negativne revalorizacije rezerve i nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	110				
	VI. NERASPOREĐENI DOBITAK ILI GUBITAK (112+113-114-115)	111	16	1.998.580	1.953.271	
340	1. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	112		1.954.710	1.889.281	
341	2. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	113		43.870	63.990	
350	3. Gubitak ranijih godina	114				
351	4. Gubitak tekuće godine	115				
	VIII. UČEŠĆE KOJE NE OBEZBJEĐUJE KONTROLU	116				
	B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (118+122)	117		34.530	28.013	
	I. DUGOROČNA REZERVISANJA (119 do 121)	118		34.530	28.013	
404(dio)	1. Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	119	7	34.530	28.013	
400(dio)	2. Rezervisanja za troškove u garantnom roku	120				
40, sem 400 i 404	3. Ostala dugoročna rezervisanja	121				
41	II. DUGOROČNE OBAVEZE (123+124)	122				
414, 415	1. Dugoročni krediti	123				
41 bez 414, 415	2. Ostale dugoročne obaveze	124				
498	C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	125				
495(dio)	D. DUGOROČNI ODLOŽENI PRIHODI I PRIMLJENE DONACIJE	126				
	E. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE (128+129)	127		153.042	165.805	
467	I KRATKOROČNA REZERVISANJA	128	7	149.768	149.768	

	II KRATKOROČNE OBAVEZE 130 do 137)	129		3.274	16.037	
422(dio), 423(dio), 424(dio), 425(dio), 426 i 429(dio)	1. Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nisu kreditne institucije	130				
422(dio), 423(dio), 424(dio), 425(dio) i 429(dio)	2. Obaveze po osnovu kredita od kreditnih institucija	131			7	
430	3. Primljeni avansi, depoziti i kaucije	132			138	
433 i 434	4. Obaveze prema dobavljačima	133	17	3.098	15.866	
439(dio)	5. Obaveze po mjenicama	134				
420 i 431	6. Obaveze prema matičnom i zavisnim pravnim licima	135				
421 i 432	7. Obaveze prema ostalim povezanim licima	136				
	8. Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze (138 do 142)	137		176	26	
439(dio)	8.1. Ostale obaveze iz poslovanja	138				
45 i 46	8.2. Ostale kratkoročne obaveze	139		176	26	
47,48 osim 481	8.3. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda	140				
481	8.4. Obaveze po osnovu poreza na dobit	141				
427	8.5. Obaveze po osnovu sredstava namjenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje je obustavljeno	142				
490, 491, 494, 495(dio), 496, 497 i 499	F. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	143				
	G. UKUPNA PASIVA (101+117+125+126+127+143)	144		2.531.451	2.493.827	

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskog iskaza

Milica Marojević

Odgovorno lice

mr Branko Barjaktarović

U Podgorici

Dana 14.03.2025. godine

Napomene na stranama 14 - 28 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja
Izvještaj revizora - strane 1 - 4.

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA
ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE
u periodu od 01.01. do 31.12.2024. godine

u EUR

POZICIJA	Redni broj	Iznos	
		Tekuća godina	Prethodna godina
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 3)	301	1.269.194	1.139.135
1. Prodaja i primljeni avansi	302	1.247.942	1.121.265
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	303	11	14
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	304	21.241	17.856
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)	305	1.194.898	986.607
1. Isplate dobavljačima i dati avansi	306	236.483	204.784
2. Zarade, naknade zarada i ostali lični rashodi	307	958.415	781.772
3. Plaćene kamate	308		51
4. Porez na dobitak	309		
5. Plaćanja po osnovu ostalih javnih prihoda	310		
III. Neto tok gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	311	74.296	152.528
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	312		
1. Prodaja akcija i udjela	313		
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sred.	314		
3. Ostali finansijski plasmani	315		
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	316		
5. Primljene dividende	317		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	318	81.263	14.229
1. Kupovina akcija i udjela	319		
2. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sred.	320	81.263	14.229
3. Ostali finansijski plasmani	321		
III. Neto tok gotovine iz aktivnosti investiranja (I-II)	322	(81.263)	(14.229)
C. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 3)	323		
1. Uvećanje osnovnog kapitala	324		
2. Dugoročni i kratkoročni krediti	325		
3. Ostale dugoročne i kratkoročne obaveze	326		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 4)	327		
1. Otkup sopstvenih akcija i udjela	328		
2. Dugoročni i kratkoročni krediti i ostale obaveze	329		
3. Finansijski lizing	330		
4. Isplaćene dividende	331		
III. Neto tok gotovine iz aktivnosti finansiranja (I-II)	332		
D. NETO TOK GOTOVINE (311+322+332)	333	(6.967)	138.299
E. GOTOVINA NA POČETKU IZVJEŠTAJNOG PERIODA	334	1.429.529	1.291.230
F. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	335		
G. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	336		
H. GOTOVINA NA KRAJU IZVJEŠTAJNOG PERIODA (333+334+335-336)	337	1.422.562	1.429.529

Napomene na stranama 14 - 28 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja
Izvještaj revizora - strane 1 - 4.

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA
ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU
u periodu od 01.01.2024. do 31.12.2024. godine

OPIS	Osnovni kapital (grupa 30 bez 309)	Ostali kapital (rn 309)	Neuplaćeni upisani kapital (grupa 31)	Emisiona premija (rn 320)	Rezerve (rn 321, 322)	Revalorizacije rezerve (grupa 33)	Neraspoređena dobit (grupa 34)	Gubitak (grupa 35)	Otkupljene sopstvene akcije i udjeli (rn 237)	u EUR	
										Ukupno (kol. 2+3+4+5+6+7+8-9-10)	2.236.115
Stanje na dan 01.01.2023. godine						346.834	1.889.281				
Efekti retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka i promjena računovodstvenih politika											
Korigovano početno stanje na dan 01.01.2023. godine (r.br. 1+2)						346.834	1.889.281			2.236.115	
Neto promjene u 2023. godini						(96)	63.990			63.894	
Stanje na dan 31.12. 2023. godine (r.br. 3+4)						346.738	1.953.271			2.300.009	
Efekti retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka i promjena računovodstvenih politika											
Korigovano početno stanje na dan 01.01.2024. godine (r.br. 5+6)						346.738	1.953.271			2.300.009	
Neto promjene u 2024. godini						(1.439)	45.309			43.870	
Stanje na dan 31.12.2024. godine (r.br. 7+8)						345.299	1.998.580			2.343.879	

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskog iskaza

Milica Marojević

U Podgorici 14.03.2025. godine

Odgovorno lice
mr Branko Barjaktarović

Napomene na stranama 14 - 28 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja
Izvještaj revizora - strane 1 - 4.

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA

Napomene uz finansijske izvještaje

Djelatnost i organizacija

1. Agencija za nadzor osiguranja, Podgorica osnovana je 2007. godine u skladu sa Zakonom o osiguranju, kao regulatorni organ u oblasti osiguranja imovine i lica.

Osnovna djelatnost Agencije je zaštita interesa osiguranika i drugih korisnika osiguranja, radi obezbjeđenja stabilnosti i razvoja djelatnosti zasnovanog na zdravoj konkurenciji i jednakim uslovima poslovanja. Poslovi iz djelatnosti Agencije se obavljaju u okviru osnovnih organizacionih jedinica - sektora koji su formirani u zavisnosti od potrebe obavljanja poslova Agencije:

- sektor za neposredni nadzor tržišta osiguranja,
- sektor za posredni nadzor tržišta osiguranja,
- sektor za analize, finansije i saradnju,
- sektor za regulativu, licenciranje i pravne poslove i
- kabinet.

U okviru svojih nadležnosti Agencija obavlja sledeće poslove:

- izdaje dozvole za obavljanje poslova osiguranja, reosiguranja i saosiguranja, posredovanja i zastupanja i drugih poslova povezanih sa poslovima osiguranja,
- daje saglasnost na akte i radnje utvrđene zakonom,
- vrši nadzor nad obavljanjem djelatnosti osiguranja,
- odlučuje o prigovorima osiguranika i drugih korisnika osiguranja,
- sarađuje sa drugim nadzornim organima u zemlji i inostranstvu,
- daje inicijative za uređivanje pitanja iz oblasti osiguranja...

Agencija u okviru svoje nadležnosti donosi opšte i pojedinačne akte (odluke, rješenja, mišljenja, potvrde...) pod uslovima i na način propisan zakonom i drugim propisima.

Sredstva za rad Agencije se obezbjeđuju iz:

- naknada utvrđenih zakonom,
- sredstava koja izdvajaju društva za osiguranje, društva za reosiguranje i drugi subjekti nadzora, u skladu sa zakonom, u visini do 1,3 % bruto premije osiguranja i
- drugih prihoda u skladu sa zakonom.

Organi Agencije su Savjet Agencije i direktor. Savjet Agencije čine Predsjednik i dva člana, koje imenuje i razrešava Vlada. Predsjednik i članovi se imenuju na period od pet godina i mogu biti ponovo imenovani.

Sjedište Agencije je u Podgorici, ulica Moskovska 17 A M/C1.

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA**Napomene uz finansijske izvještaje - nastavak**

Broj zaposlenih radnika na kraju 2024. godine je bio 30 (2023. godine 28).

Agencija sastavlja i vodi poslovne knjige po Kontnom okviru za privredna društva.

2. Osnova za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja**Izjava o usaglašenosti**

2.1. Priloženi finansijski izvještaji predstavljaju godišnje finansijske izvještaje Agencije i sastavljeni su u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Crnoj Gori.

Uticaj i primjena novih i revidiranih MSFI i MRS

2.2. Priloženi finansijski izvještaji sastavljeni su uz primjenu MRS odnosno MSFI koji su bili u primjeni na dan 01.01.2013. godine i na njima zasnovanim propisima o računovodstvu Crne Gore. Promjene u važećim Standardima i tumačenjima, kao i novousvojeni Standardi i tumačenja, izdati nakon 01.01.2013. godine, nisu objavljeni i zvanično usvojeni u Crnoj Gori.

Prema Zakonu o računovodstvu Crne Gore pravna lica sastavljaju finansijske iskaze po Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS), odnosno po Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI), koje je proglasio IASB i usvojio i objavio nadležni organ koji je od odgovarajućeg organa Međunarodne federacije računovođa (IFAC) dobio pravo na prevod i objavljivanje.

U skladu sa odlukom Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore od 01.01.2009. godine, u Crnoj Gori su prevedeni i u primjeni sledeći Međunarodni računovodstveni standardi (MRS):

MRS - 1, 2, 7, 8, 10, 12, 16, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 32, 33, 34, 36, 37, 38, 39, 40 i 41.

Od 01.01.2009. godine, u Crnoj Gori su prevedeni i u primjeni sledeći Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja (MSFI):

MSFI - 1, 2, 3, 4, 5, 6 i 8.

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA**Napomene uz finansijske izvještaje - nastavak**

Od 01.01.2013. godine, u Crnoj Gori su prevedeni i u primjeni sledeći Međunarodni standardi finansijskog izvješavanja (MSFI):
MSFI - 10, 11, 12 i 13.

Od 01.01.2021. godine, u Crnoj Gori su prevedeni i u primjeni sledeći Međunarodni standardi finansijskog izvješavanja (MSFI):
MSFI 14 i MSFI 16.

Od 01.01.2021. godine, u Crnoj Gori je preveden i u primjeni sledeći IFRIC:
IFRIC 22.

Od 01.01.2024. godine, u Crnoj Gori su prevedeni i u primjeni sledeći Međunarodni standardi finansijskog izvješavanja (MSFI):
MSFI - 9 i 15.

Novi standardi i nove izmjene postojećih Standarda koji su u primjeni za izvještajni period, nisu zvanično prevedeni i objavljeni u Crnoj Gori.

Korišćenje procjenjivanja

2.3. Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva korišćenje najboljih mogućih procjena i pretpostavki koje imaju efekta na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, a budući stvarni rezultati mogu se razlikovati od procijenjenih iznosa. Ove procjene se najvećim dijelom odnose na procjene obezvrjeđenja potraživanja iz poslovnih odnosa, procjene korisnog vijeka upotrebe opreme i ostalih rezervisanja.

Koncept nastavka poslovanja

2.4. Finansijski izvještaji sastavljeni su na osnovu načela stalnosti poslovanja, što podrazumijeva da stanje u privredi i buduće mjere monetarne i ekonomske politike neće imati značajan negativan uticaj na budući finansijski položaj i rezultate poslovanja Agencije.

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA**Napomene uz finansijske izvještaje - nastavak****Osnovne računovodstvene politike**

3. Osnovne računovodstvene politike primijenjene prilikom sastavljanja godišnjeg računa za 2024. godinu su sledeće:

Prihodi

3.1. Prihodi se odmjeravaju po pravičnoj vrijednosti primljene naknade ili naknade koja će se primiti u skladu sa Odlukom o naknadama. Prihod se priznaje kada nema značajne neizvjesnosti u pogledu naplativosti obračunatih prihoda i mogućnosti povraćaja po osnovu reklamacije.

Ostvareni prihodi se najvećim dijelom odnose na naknadu od osiguravajućih društava u visini od 0,99 % bruto premije osiguranja.

Unaprijed naplaćeni prihodi se iskazuju kao odloženi prihodi i prenose u redovne prihode u trenutku izvršenja usluge.

Poslovni rashodi

3.2. Poslovni rashodi uključuju sve troškove direktno vezane za izvršenje osnovne djelatnosti Agencije. Priznavanje rashoda vrši se istovremeno sa priznavanjem prihoda radi kojih su ti rashodi nastali (princip sučeljavanja prihoda i rashoda).

Priznati rashodi direktno se povezuju sa priznatim prihodima u poslovnom rezultatu obračunskog perioda. Rashodi se priznaju u obračunskom periodu i onda kada je nastala obaveza a nema uslova da se priznaju kao bilansna pozicija imovine.

Finansijski prihodi i rashodi

3.3. Finansijski prihodi i rashodi obuhvataju prihode od kamata po osnovu potraživanja i plasmana kao i rashode kamata. Prihodi i rashodi od kamata se iskazuju u momentu obračuna prema ugovorenim kamatnim stopama. Pod kamatom se, takođe, podrazumijeva i bilo koji oblik revalorizacije obaveza, ako je to ugovoreno ili propisano.

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA**Napomene uz finansijske izvještaje - nastavak****Preračunavanje stranih sredstava plaćanja**

3.4. Poslovne promjene u stranim sredstvima plaćanja tokom godine preračunavaju se u EUR po zvaničnim deviznim kursovima važećim na dan poslovne promjene.

Sva potraživanja i obaveze u stranim sredstvima plaćanja, preračunata su u protivvrijednost EUR, po kursu valuta važećem na dan bilansa stanja.

Pozitivne i negativne kursne razlike, nastale preračunom potraživanja i obaveza u stranim sredstvima plaćanja u njihovu protivvrijednost u EUR i preračunom poslovnih promjena u toku godine, priznaju se u bilansu uspjeha kao finansijski prihodi, odnosno finansijski rashodi.

Doprinosi za socijalnu sigurnost zaposlenih

3.5. U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Agencija je u obavezi da uplati u ime zaposlenih, Fondu PIO, Zavodu za zapošljavanje i Fondu rada kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju ~~doprinosi za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po zakonom propisanim stopama. Doprinosi na teret zaposlenog i doprinosi na teret poslodavca se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.~~

Porezi i doprinosi**3.6.1. Tekući porez na dobit**

Porez na dobit obračunava se i plaća u skladu sa poreskim propisima Crne Gore.

Stope poreza na dobit pravnih lica su progresivne i iznose:

- za dobit do 100.000,00 EUR-a 9 %,
- za dobit od 100.000,01 EUR-a do 1.500.000,00 EUR-a: 9.000,00 EUR-a + 12 % na iznos preko 100.000,01 EUR-a i
- za dobit preko 1.500.000,01 EUR-a: 177.000,00 EUR-a + 15 % na iznos preko 1.500.000,01 EUR-a.

Agencija nije obveznik poreza na dobit.

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA**Napomene uz finansijske izvještaje - nastavak****3.6.2. Porezi i doprinosi i druge zakonske obaveze koje ne zavise od rezultata poslovanja**

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim državnim i lokalnim poreskim propisima.

Ovi porezi i doprinosi su iskazani u bilansu uspjeha u okviru ostalih poslovnih rashoda.

Nematerijalna ulaganja

3.7. Nematerijalna ulaganja početno se priznaju po nabavnoj vrijednosti ili cijeni koštanja. Nakon početnog priznavanja, nematerijalna ulaganja se iskazuju po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ispravku vrijednosti.

Korisni vijek trajanja nematerijalnih ulaganja utvrđuje se u skladu sa ugovorom o korišćenju tih ulaganja.

U skladu sa članom 13. stav 3. Zakona o porezu na dobit pravnih lica (Sl. list CG, br. 88/2024) obračun amortizacije za poreske svrhe se razlikuje od obračuna amortizacije za računovodstvene svrhe. Naime, amortizacija kupljenih softvera se za poreske svrhe obračunava primjenom degresivnog metoda, dok se za ostala nematerijalna ulaganja obračunava primjenom proporcionalnog metoda.

Nekretnine, postrojenja i oprema

3.8. Kao nekretnine, postrojenja i oprema priznaju se sredstva čiji je očekivani korisni vijek upotrebe duži od jedne godine.

Nekretnine, postrojenja i oprema početno se priznaju po nabavnoj vrijednosti ili cijeni koštanja. Nekretnine, postrojenja i oprema nabavljena nakon početnog priznavanja iskazane su po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ispravku vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini fakturna vrijednost sredstava, uvećana za sve troškove nastale do njihovog stavljanja u upotrebu.

Potreba za revalorizacijom zavisi od kretanja fer vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme i vrši se u slučajevima kada njihova neto sadašnja vrijednost materijalno značajno odstupa od fer vrijednosti sredstva na dan bilansa stanja.

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA

Napomene uz finansijske izvještaje - nastavak

Naknadni troškovi, troškovi zamjene djelova postrojenja i opreme (ugradnja novih rezervnih djelova), troškovi značajnih adaptacija, remonta i generalnih popravki priznaju se kao povećanje sadašnje vrijednosti postrojenja i opreme ako je vjerovatno da će po tom osnovu doći do priliva budućih ekonomskih koristi i ako se ti troškovi mogu pouzdano izmjeriti. Troškovi nastali po osnovu tekućeg održavanja nekretnina, postrojenja i opreme: zamjena i ugradnja sitnih rezervnih djelova i potrošnog materijala, kao i troškovi svakodnevnih popravki opreme i postrojenja, smatraju se rashodom perioda u kome su nastali. Pozitivna razlika nastala prilikom prodaje nekretnina, postrojenja i opreme knjiži se u korist ostalih prihoda. Neotpisana vrijednost otuđenih i rashodovanih osnovnih sredstava se naknadije na teret ostalih rashoda.

Amortizacija

3.9. Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme obračunava se na nabavnu, odnosno procijenjenu vrijednost umanjenu za procijenjeni iznos rezidualne vrijednosti, proporcionalnim metodom, primjenom stopa koje se utvrđuju na osnovu procijenjenog korisnog vijeka upotrebe sredstava. Amortizacija se obračunava počevši od narednog mjeseca za novonabavljene nekretnine, postrojenja i opremu, odnosno obračunom na vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme, utvrđenu krajem prethodne godine, za ostale nekretnine i opremu.

Stope amortizacije koje su u primjeni su:

<i>Grupa osnovnih sredstava</i>	<i>Stopa amortizacije</i>
	%
Nematerijalna ulaganja	20
Građevinski objekti	1,25
Vozila	25 - 33,33
Računarska oprema	16,67 - 100
Kancelarijski namještaj	11,11 - 100

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA**Napomene uz finansijske izvještaje - nastavak**

U skladu sa članom 13. stav 3. Zakona o porezu na dobit pravnih lica (Sl. list CG br. 88/2024) obračun amortizacije za poreske svrhe se razlikuje od obračuna amortizacije za računovodstvene svrhe. Amortizacija građevinskih objekata za poreske svrhe obračunava se primjenom proporcionalnog metoda, a za sva ostala osnovna sredstva primjenom degresivnog metoda za cijelu godinu bez obzira na datum aktiviranja.

Obezvrjeđenje vrijednosti imovine

3.10. Agencija na dan bilansa stanja procjenjuje da li postoje bilo kakve indicije da je vrijednost nekog sredstva umanjena. U slučaju da postoje takve indicije, procjenjuje se nadoknadiiva vrijedost imovine za takvo sredstvo, kako bi se utvrdio iznos obezvrjeđenja.

Gubitak zbog umanjenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknadiive vrijednosti. Nadoknadiiva vrijednost je fer vrijednost umanjena za troškove prodaje ili upotrebna vrijednost, zavisno od toga koja je od te dvije vrijednosti veća.

Obezvrjeđenje se priznaje kao rashod tekućeg perioda, osim kada se sredstvo vodi po revalorizovanoj vrijednosti, kada se umanjenje vrijednosti tretira kao smanjenje revalorizacije rezerve.

Ako se kasnije poništi obezvrjeđenje, knjigovodstvena vrijednost sredstva se povećava do promijenjene procjene nadoknativog iznosa, ali ne iznad knjigovodstvenog iznosa koji bi bio utvrđen da gubitak od umanjenja vrijednosti nije bio priznat u ranijim godinama.

Poništenje obezvrjeđenja se prikazuje kao prihod tekućeg perioda, ukoliko sredstvo nije prikazano po revalorizovanoj vrijednosti, kada se poništenje obezvrjeđenja tretira kao povećanje revalorizacije rezerve.

Dugoročni finansijski plasmani

3.11. Dugoročni finansijski plasmani koji se kotiraju na aktivnom tržištu vrednuju se po tržišnoj vrijednosti, a plasmani koji se ne kotiraju vrednuju se po amortizacionom trošku koristeći metod efektivne kamatne stope umanjen za umanjenje vrijednosti na osnovu procjene rukovodstva o njihovoj vjerovatnoj naplativosti.

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA**Napomene uz finansijske izvještaje - nastavak****Potraživanja iz poslovnih odnosa**

3.12. Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja iz poslovnih odnosa se inicijalno priznaju po fer vrijednosti.

Rezervisanje za umanjenje vrijednosti se iskazuje kada postoji objektivan dokaz da Agencija neće moći da naplati sve iznose koje potražuje na osnovu prvobitnih uslova potraživanja. Značajne finansijske teškoće kupca, vjerovatnoća da će kupac otići pod stečaj ili finansijsku reorganizaciju, propust ili kašnjenje u plaćanju, smatraju se indikatorima da je umanjena vrijednost potraživanja.

Knjigovodstvena vrijednost potraživanja iz poslovnih odnosa umanjuje se preko ispravke vrijednosti, a iznos umanjenja se priznaje u bilansu uspjeha u okviru ostalih rashoda. Naknadna naplata potraživanja koje je ranije bilo ispravljeno ili otpisano priznaje se u bilansu uspjeha u okviru ostalih prihoda.

Gotovinski ekvivalenti i gotovina

3.13. Gotovinski ekvivalenti i gotovina obuhvataju gotovinu u blagajni, depozite po videnju kod poslovnih banaka i druga kratkoročna visoko likvidna ulaganja sa prvobitnim rokom dospijeca do tri mjeseca.

Obaveze prema dobavljačima

3.14. Obaveze prema dobavljačima se prikazuju po fakturnoj vrijednosti.

Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva

3.15. Rezervisanja se priznaju kada Agencija ima zakonsku ili ugovorenu obavezu koja je rezultat prošlih događaja i kada je vjerovatno da će doći do odliva sredstava kako bi se izmirila obaveza i kada se iznos ovih obaveza može pouzdano procijeniti.

Agencija procjenjuje mogući nepovoljni razvoj događaja kao rezultat zbivanja u prošlosti i ukoliko je vjerovatnoća da će sudski spor biti izgubljen, Agencija vrši rezervisanje kojim se u cjelosti obezbjeđuje iznos potencijalne obaveze po osnovu negativnog razrješenja sudskog spora.

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA

Napomene uz finansijske izvještaje - nastavak

Potencijalne obaveze i potencijalna sredstva se ne priznaju u finansijskim izvještajima.

Pravična (fer) vrijednost

3.16. Poslovna politika Agencije je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije, kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. Ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nijesu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta.

Rukovodstvo Agencije vrši procjenu rizika i u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku vrijednosti. Po mišljenju rukovodstva Agencije, iznosi u ovim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

Ostali prihodi iz redovnog poslovanja

4. Ove prihode čine:

	2024.	2023.
	EUR	EUR
Prihodi od naknada za nadzor osigurav. društava	1.182.592	1.069.715
Prihodi od naknada za izdavanje licenci	43.250	30.850
Prihodi od ostalih naknada	22.100	20.700
	<u>1.247.942</u>	<u>1.121.265</u>

Ostali prihodi iz poslovanja

5. Ostali prihodi iz poslovanja iznose 6.392 EUR-a (2023. godine 331 EUR-o) i čine ih prihodi od smanjenja obaveza u iznosu od 6.388 EUR-a i prihodi iz ranijih godina - 4 EUR-a.

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA

Napomene uz finansijske izvještaje - nastavak

Nabavna vrijednost prodate robe i troškovi materijala

6. Pregled ovih troškova dat je u sledećoj tabeli:

	2024.	2023.
	EUR	EUR
Troškovi goriva	(4.840)	(2.800)
Troškovi električne energije	(3.996)	(4.060)
Troškovi kancelarijskog materijala	(3.187)	(5.159)
Trošak vode	(175)	(208)
Troškovi Službenog lista i stručne literature	(1.385)	(6.525)
Troškovi ostalog materijala	(4.745)	(3.505)
	(18.328)	(22.257)

Ostali troškovi poslovanja (rezervisanja i ostali poslovni rashodi)

7. Ostali troškovi poslovanja se sastoje iz:

	2024.	2023.
	EUR	EUR
Troškova rezervisanja	(6.516)	(55.694)
Troškova PTT usluga	(13.066)	(11.392)
Troškova održavanja osnovnih sredstava	(42.949)	(36.899)
Troškova zakupa	(4.491)	(8.135)
Troškova reklame i propagande	(1.609)	(1.596)
Troškova reprezentacije	(18.782)	(19.835)
Troškova osiguranja	(13.068)	(8.899)
Troškova platnog prometa	(2.781)	(2.504)
Troškova članarina	(42.210)	(34.981)
Troškova ostalih poreza i doprinosa	(18.262)	(14.702)
Troškova edukacije	(31.133)	(12.451)
Troškova organizovanja konferencije	(18.629)	(7.581)
Ostalih troškova poslovanja	(23.723)	(17.510)
	(237.219)	(232.179)

Troškove rezervisanja, u 2024. godini, čine rezervisanja za jubilarne nagrade i otpremnine prilikom odlaska u penziju.

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA

Napomene uz finansijske izvještaje - nastavak

Odluku o formiranju fonda za pomoć pri rješavanju stambenih pitanja zaposlenih, u koji se izdvaja 5 % ukupno ostvarenih prihoda, donio je Savjet Agencije 29.09.2014. godine. Odlukom o izmjeni Odluke o formiranju fonda za pomoć pri rješavanju stambenih pitanja zaposlenih, od 28.09.2023. godine, Agencija neće izdvajati sredstva za ovu namjenu u 2024. godini.

Na dan 31.12.2024. godine obaveze za rezervisanja za pomoć pri rješavanju stambenih pitanja zaposlenih iznose 149.768 EUR-a, a za jubilarne nagrade i otpremnine - 34.530 EUR-a.

Amortizacija

8. Troškovi amortizacije iznose 47.264 EUR-a (2023. godine 41.399 EUR-a) i čine ih amortizacija nematerijalnih ulaganja u iznosu od 3.170 EUR-a i nekretnina, postrojenja i opreme - 44.094 EUR-a.

Amortizacija je obračunata u skladu sa napomenom 3.9.

Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

9. Pregled troškova zarada je sledeći:

	2024. EUR	2023. EUR
Troškovi neto zarada i naknada zarada	(483.264)	(398.490)
Troškovi poreza na zarade i naknade zarada	(74.128)	(57.935)
Troškovi doprinosa za PIO	(129.490)	(126.465)
Troškovi ostalih doprinosa	(7.416)	(5.981)
Troškovi naknada Savjeta Agencije	(15.658)	(15.252)
Troškovi zimnice	(39.465)	(32.359)
Troškovi neto naknada po ugovoru o djelu i dopunskom radu	(16.550)	(16.600)
Troškovi smještaja i prevoza na službenom putu	(54.461)	(56.832)
Troškovi dnevnica	(16.785)	(12.584)
Ostali lični rashodi (komisije, pomoći zaposlenima i dr.)	(70.446)	(39.332)
	<u>(907.663)</u>	<u>(761.830)</u>

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA

Napomene uz finansijske izvještaje - nastavak

Nematerijalna ulaganja

10. Nematerijalna ulaganja iznose 7.228 EUR-a (31.12.2024. godine 8.591 EUR-o) i čine ih softveri i licence. Amortizacija za 2024 godinu iznosi 3.170 EUR-a.

Nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva

11. Nekretnine, postrojenja i oprema su prikazana kako slijedi:

	Građevin. objekti	Vozila	Ostala oprema	Ostala sredstva	Ukupno
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Nabavna vrijednost					
Stanje 01.01.2024. godine	1.013.492	11.224	114.821	1.121	1.140.658
Povećanje - nabavke	-	64.990	14.465	-	79.455
Rashod	-	-	(1.439)	-	(1.439)
Stanje 31.12.2024. godine	1.013.492	76.214	127.847	1.121	1.218.674
Ispravka vrijednosti					
Stanje 01.01.2024. godine	38.006	8.088	65.396	-	111.490
Obračunata amortizacija	12.669	8.429	22.996	-	44.094
Rashod	-	-	(1.439)	-	(1.439)
Stanje 31.12.2024. godine	50.675	16.517	86.953	-	154.145
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2024. godine	962.817	59.697	40.894	1.121	1.064.529
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2023. godine	975.486	3.136	49.425	1.121	1.029.168

U toku godine su kupljena dva putnička vozila i razna kancelarijska i računarska oprema.

Ostala nepomenuta potraživanja

12. Ova potraživanja iznose 23.515 EUR-a (2023. godine 12.919 EUR-a) i čine ih: potraživanja za refundacije bolovanja u iznosu od 23.494 EUR-a i potraživanja za preplaćene poreze i doprinose - 21 EUR-o.

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA

Napomene uz finansijske izvještaje - nastavak

Gotovina na računima i u blagajni

13. Gotovinsku sačinjavaju:

	2024.	2023.
	EUR	EUR
Žiro račun	1.414.719	1.420.877
Devizni račun	7.501	8.538
Blagajna	342	114
	1.422.562	1.429.529

Agencija poslovanje obavlja preko "Crnogorske komercijalne banke" ad, Podgorica, "Prve banke CG" ad, Podgorica i "NLB banke" ad, Podgorica.

Aktivna vremenska razgraničenja

14. Aktivna vremenska razgraničenja iznose 13.040 EUR-a (2023. godine 13.107 EUR-a) i čine ih razgraničeni troškovi licenci u iznosu od 6.604 EUR-a, razgraničeni troškovi domena - 2.651 EUR-o, razgraničeni troškovi osiguranja - 3.538 EUR-a i razgraničeni troškovi kataloga propisa - 247 EUR-a.

Pozitivne revalorizacije rezerve i nerealizovani dobici po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata

15. Ove rezerve na dan 31.12.2024. iznose 345.299 EUR-a (2023. godine 346.738 EUR-a) i čine ih revalorizacije rezerve po osnovu procjene građevinskih objekata u iznosu od 303.797 EUR-a, vozila - 11.224 EUR-a, računarske opreme - 21.031 EUR-o i kancelarijskog namještaja - 9.247 EUR-a.

Revalorizacije rezerve su smanjene, a neraspoređena dobit povećana za 1.439 EUR-a po osnovu rashoda opreme.

Neraspoređeni dobitak

16. Poslovnu 2024. godinu Agencija je završila sa dobitkom u iznosu od 43.870 EUR-a (2023. godine 63.894 EUR-a).

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA**Napomene uz finansijske izvještaje - nastavak**

Ukupna neraspoređena dobit iznosi 1.998.580 EUR-a.

Obaveze prema dobavljačima

17. Obaveze prema dobavljačima na dan 31.12.2024. godine iznose 3.098 EUR-a (2023. godine 15.866 EUR-a) i čine ih obaveze prema: "Crnogorskom telekomu", Podgorica u iznosu od 935 EUR-a, "Cedisu", Podgorica - 466 EUR-a i ostalim dobavljačima u iznosu od 1.697 EUR-a.

Sudski sporovi

18. Protiv Agencije se, prema izjavi odgovornih, ne vode sudski sporovi.

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ
O AKTIVNOSTIMA NA SPROVOĐENJU I UNAPREĐENJU UPRAVLJANJA I KONTROLA za 2023.godinu

NAZIV SUBJEKTA:	
Ime i prezime rukovodioca subjekta:	mr Branko Barjaktarović
Ime i prezime lica odgovornog za koordinaciju aktivnosti na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola	Milica Marojević
Naziv radnog mjesta lica odgovornog za koordinaciju aktivnosti na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola	Glavni racunovođa/glavni analitičar
Datum imenovanja lica odgovornog za koordinaciju aktivnosti na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola	Rješenje broj 01-1039/9-17 od 23.10.2017. godine
Kontakt telefon i e-mail lica odgovornog za koordinaciju aktivnosti na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola:	020/513-502 milica.marojevic@ano.co.me
Iznos budžeta za godinu izvještavanja	1.255.889 (miliondvestapedesetpethiljada i osamstoosamdesetdevet eura)
Broj programa	Nije primjenjivo
Broj zaposlenih na dan 31. decembar	30
Broj zaposlenih predviđen Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji	35
Broj organizacionih jedinica	5
Broj lica iz kategorije visoko rukovodnog kadra	6

UPITNIK O SAMOPROCJENI UPRAVLJANJA I KONTROLA

UPITNIK	DA / NE	Ako je odgovor DA objasnite na koji način je to postignuto Ako je odgovor NE navedite razlog	Navedite naziv i broj akta
KONTROLNO OKRUŽENJE			
Da li subjekat ima usvojen poseban kodeks ponašanja koji je prilagođen prirodi i specifičnostima poslovanja subjekta?	DA	Etički kodeks zaposlenih u Agenciji za nadzor osiguranja. O primjeni etičkog kodeksa se stara Etički odbor.	Etički kodeks zaposlenih u Agenciji za nadzor osiguranja 01-743/10-20 od 29.09.2020.
Da li se poštuje procedura upoznavanja novih službenika sa odredbama etičkog kodeksa?	DA	Na način što se svi zaposleni odmah po zaposlenju upute na postojanje i primjenu etičkog kodeksa i potpisuju izjavu o poštovanju Etičkog kodeksa	
Da li postoje jasna pravila kojima se regulišu situacije potencijalnih sukoba interesa i način postupanja?	DA	Sukob interesa je regulisan Zakonom o osiguranju, Poslovnikom o radu Savjeta Agencije za nadzor osiguranja, Zakonom o sprječavanju korupcije, Zakonom o javnim nabavkama, Etičkim kodeksom zaposlenih u Agenciji za nadzor osiguranja i drugim zakonima koje Agencija primjenjuje u svom poslovanju	
Da li su zaposleni upoznati kome mogu da prijave sumnje na nepravilnosti u radu i prevare?	DA	Ime prezime, zvanje i kontakt podaci službenika za prijem i postupanje po obavještenjima o sumnjama na prevare su objavljeni na oglasnoj tabli i web stranici Agencije.	Odluka Direktora Agencije o imenovanju službenika za prijem i postupanje po obavještenjima o sumnjama na prevare, odnosno nepravilnosti; br. 01-754/1-21, od 30.07.2021.
Da li se sprovode mjere u slučaju nepoštovanja kodeksa ponašanja? Navedite broj sprovedenih mjera	NE	Nije bilo slučajeva nepoštovanja kodeksa u izvještajnom periodu	
Da li su vođeni disciplinski postupci u godini izvještavanja? Navedite broj pokrenutih	NE	Nije bilo pokrenutih disciplinskih postupaka u izvještajnom periodu	
Da li zaposleni prisustvuju obukama iz oblasti integriteta i etičkog ponašanja? Navedite broj zaposlenih koji su prisustvovali obukama u godini izvještavanja.	NE	Iako zaposleni nijesu prisustvovali obukama na temu antikorupcije/integriteta u prethodnoj godini, Agencija periodično upućuje zaposlene da prisustvuju istim, sa ciljem unaprjeđenja znanja i iskustva u ovoj oblasti.	
Da li imate utvrđene strateške ciljeve subjekta?	DA	Zakon o osiguranju Statut Agencije za nadzor osiguranja	Zakon o osiguranju ("Sl. list Republike Crne Gore", br. 078/06, 019/07, Sl. list Crne Gore", br. 053/09, 073/10, 040/11, 045/12, 006/13, 055/16, 146/21 i 034/24.

Da li su zaposleni upoznati sa strateškim ciljevima subjekta? Na koji način?	DA	Zakon o osiguranju Statut Agencije za nadzor osiguranja	Zakon o osiguranju("Sl.list Republike Crne Gore", br. 078/06, 019/07, Sl.list Crne Gore", br. 053/09, 073/10, 040/11,045/12, 006/13, 055/16, 146/21 i 034/24.
Da li je jasno definisano ko je u subjektu odgovoran za realizaciju strateških ciljeva?	DA	U skladu sa Statutom Agencije za nadzor osiguranja i Pravilnikom o unutrašnjoj sistematizaciji i organizaciji radnih mjesta rukovodni kadar je odgovoran za realizaciju strateških ciljeva	Statut Agencije za nadzor osiguranja ("Službeni list broj 035/23 od 27.03.2023.), Pravilnik o unutrašnjoj sistematizaciji i organizaciji radnih mjesta broj 01- 830/15-23 od 30.10.2023.
Da li ste definisali operativne ciljeve na nivou organizacionih jedinica?	DA	Operativni ciljevi za organizacione jedinice su definisani okviru godišnjeg Operativnog plana rada Agencije , na kvartalnom nivou	Operativni plan rada Agencije za 2023ž4.,godinu, br. 01-1117/18-23, od 28.12.2023.
Da li operativni ciljevi proizilaze iz strateških?	DA	Stateški ciljevi postavljeni su Zakonom o osiguranju i Statutom Agencije za nadzor osiguranja i realizuju se kroz, Godišnji plan rada Agencije za nadzor osiguranja i Godišnji operativni plan rada Agencije za nadzor osiguranja	Zakon o osiguranju("Sl.list Republike Crne Gore", br. 078/06, 019/07, Sl.list Crne Gore", br. 053/09, 073/10, 040/11,045/12, 006/13, 055/16,146/21 i 034/24.
Da li definišete pokazatelje uspješnosti pomoću kojih pratite realizaciju utvrđenih ciljeva?	DA	Kvartalni izvještaj o realizaciji operativnog plana	
Koliko često izvještavate rukovodioca subjekta o realizaciji ciljeva: a) mjesečno b) kvartalno c) polugodišnje d) godišnje e) ne izvještava se	DA	Rukovodilac subjekta izvještava se nedeljno i mjesečno, dok se organ upravljanja izvještava kvartalno	
Da li je u izvještajima navedena veza između ostvarenih ciljeva i utrošenih sredstava?	NE	Kvartalno i godišnje rade se zasebni izvještaji o realizaciji ciljeva i utrošenih sredstava	
Da li imate interni akt kojim su u Vašem subjektu jasno utvrđene odgovornosti i ovlašćenja svakog rukovodioca za realizaciju definisanih ciljeva i upravljanje resursima (finansije, kadrovi)?	DA	Odgovornosti i ovlašćenja utvrđeni su Statutom Agencije za nadzor osiguranja, Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Agenciji za nadzor osiguranja i Odlukom o nivoima ovlašćenja za preuzimanje finansijskih obaveza Agencije za nadzor osiguranja	Statut Agencije za nadzor osiguranja,Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Agenciji za nadzor osiguranja, broj 01-830/15- 23 od 30.10.2023.
Da li imate interni akt kojim je detaljno uređena međusobna sараdnja sa subjektima nad kojima vršite nadzor? Navedite broj subjekata nad kojima vršite nadzor.	NE	Shodno Zakonu o državnoj upravi, Agencija je nosilac javnih ovlašćenja i ovakva vrsta nadzora nije primjenjiva na Agenciju za nadzor osiguranja	

Da li nadzor obuhvata: a) praćenje interne kontrole b) fokus na visoko rizične oblasti c) praćenje realizacije ciljeva u odnosu na utvrđene indikatore	NE	Nije primjenljivo	
Da li se prati i analizira fluktuacija zaposlenih u subjektu?	DA	U izvještajnom periodu dvoje zaposlenih je zasnovalo radni odnos u Agenciji.	
Da li je utvrđen godišnji plan usavršavanja svih zaposlenih?	NE	Zaposleni se kontinuirano usavršavaju u oblastima koje su relevantne za djelokrug poslova koje obavljaju . Dinamika pohađanja obuka se prilagođava radnim obavezama, temama obuka i resursima Agencije.	
Da li vodite evidenciju o zaposlenima koji se stručno usavršavaju? Navedite teme za koje su zaposleni najviše zainteresovani	DA	Rukovodioci vode evidenciju obuka kojima prisustvuju zaposleni. Zaposleni su zainteresovani za teme koje se tiču aktuarskih poslova, upravljanja rizicima u oblasti osiguranja, finansija, supervizorske prakse, analiza tržišta osiguranja zasnovana na rizicima, novosti i primjena propisa u oblasti javnih nabavki, interne revizije, zaštite podataka, izmjena propisa i primjena propisa vezanih za radne odnose.	
Da li ste usvojili plan za unapređenje upravljanja i kontrola za izvještajni period?	NE		
UPRAVLJANJE RIZICIMA			
Da li ste imenovali lice za koordinaciju aktivnosti na uspostavljanju procesa registra rizika?	DA	Odlukom Savjeta Agencije uspostavljen je Registar rizika za 2024. godinu i imenovano je lice za koordinaciju aktivnosti na uspostavljanju procesa upravljanja rizicima za 2024. godinu	Odluka broj 01-591/5-24 od 27. 06. 2024. godine
Da li su prepoznati i procijenjeni rizici za: a) strateške ciljeve b) operativne ciljeve c) realizaciju poslovnih procesa	DA	Registar rizika	Odluka broj 01-591/5-24 od 27. 06. 2024. godine.

Da li je rukovodstvo utvrdilo nivo do kog su prihvatljiva odstupanja u postizanju ciljeva?	NE		
Da li imate Registar rizika? Navedite datum usvajanja	DA	Registar rizika	Odluka broj 01-591/5-24 od 27. 06. 2024. godine
Navedite tri ključna rizika za strateške ciljeve u Vašem subjektu.		1. Neadekvatno planiranje obaveza (Plan rada) i sredstava za rad (Finansijski plan) Agencije 2. Gubitak podataka iz informacionog sistema usled nepredviđenih okolnosti 3. Neadekvatna zaštita informacionog sistema od spoljašnjih prijetnji (hakerski napadi, maliciozni kod, neovlašćeni pristup informacionim sistemima)	Odluka broj 01-591/5-24 od 27. 06. 2024. godine.
Da li su rukovodioci organizacionih jedinica uključeni u proces identifikacije rizika?	DA	Učestvuju u ažuriranju Registra rizika na godišnjem nivou	Odluka broj 01-591/5-24 od 27. 06. 2024. godine.
Da li postoji adekvatno pracenje rezultata preduzetih radnji za ublažavanje rizika?	DA	1. Poštovanje važeće regulative i opštih akata 2. Otklanjanje kvara u hitnom roku i ponovno uspostavljanje procesa Čuvanje podataka i rezerva kopija kritičnih servisa na udaljenoj lokaciji („disaster recovery“ lokacija) ili preduzimanje drugih mjera u cilju očuvanja bezbjednosti podataka i obezbjeđenja kontinuiteta poslovanja Sprovođenje aktivnosti koje će rezultirati obezbjeđivanjem sigurnosne (disaster recovery) kopije IT sistema Agencije na sigurnoj loakciji . Od strane Ministarstva javne uprave odobreno je korišćenje DR centra u Bijelom Polju. Donošenje Plana postupanja u vanrednim situacijama 3. Nadogradnja postojeće hardverske i softverske opreme; Vršenje kontinuirane edukacije zaposlenih	
Da li se Registar rizika ažurira? Navedite datum poslednjeg ažuriranja	DA	Jednom godišnje	27. 06. 2024. godine
Da li rukovodioci koriste registar rizika u svakodnevnom upravljanju?	DA		
Da li ste izvršili procjenu radnih mjesta koja mogu biti podložna prevarama?	NE		

Da li zaposleni znaju na koji način da prijave sumnje na nepravilnosti, odnosno prevare?	DA	Ime prezime, zvanje i kontakt podaci službenika za prijem i postupanje po obavještenjima o sumnjama na prevare su objavljeni na oglasnoj tabli i web stranici Agencije.	Odluka Direktora Agencije o imenovanju službenika za prijem i postupanje po obavještenjima o sumnjama na prevare, odnosno nepravilnosti; br. 01-754/1-21.od 30.07.2021.
Da li pripremate izvještaje o identifikovanim rizicima, kao i preduzetim mjerama za njihovo smanjenje?	DA	Plan integriteta Agencije za nadzor osiguranja i Godišnji izvještaj o sprovođenju plana integriteta	Odluka Savjeta Agencije o usvajanju plana integriteta Agencije za nadzor osiguranja 01-803/6-24 od 26.09.2024. i Odluka Savjeta Agencije o usvajanju izvještaja o sprovođenju plana integriteta 01-225/7-25 od 31.03.2025.
Da li imate plan kojim se obezbjeđuje kontinuitet rada u slučaju značajnih promjena (odsustvo zaposlenih, promjena zakonskih rješenja,...)?	NE		
Da li zaposleni prisustvuju obukama u oblasti upravljanja rizicima? Navedite broj zaposlenih koji su prisustvovali obukama.	NE		
KONTROLNE AKTIVNOSTI			
Da li imate usvojenu Knjigu procedura sa operativnim pisanim uputstvima za rad?	DA	Knjiga procedura	Knjiga procedura, broj 01-1291/6-17 od 28.12.2017. godine
Koliko imate usvojenih internih pravila i procedura?		Ukupan broj procedura je 57	
Da li procedure sadrže: a) detaljna uputstva za rad, b) tok dokumentacije, c) odgovornosti i ovlašćenja lica, uključenih u poslovni proces, d) korake u donošenju odluka, e) rokove i	DA	Knjiga procedura	Knjiga procedura, broj 01-1291/6-17 od 28.12.2017. godine
Da li su svi rukovodioci i zaposleni upoznati sa usvojenim procedurama?	DA	Učestvuju u kreiranju procedura	
Da li sprovodite naknadne kontrole namjenske potrošnje budžetskih sredstava (npr. kontrole na licu mjesta za ispladene subvencije, donacije, pomodi, transferi budžetskih sredstava i sl.)?		Nije primjenjivo	
Da li odobravanje, ovjeravanje dokumentacije, ovlašćivanje, odnosno davanje saglasnosti za isplatu sredstava i evidentiranje poslovnog događaja obavljaju različita lica?	DA	Interna procedura procesa evidentiranja i plaćanja ulaznih faktura	Interna procedura procesa evidentiranja i plaćanja ulaznih faktura, broj 01-473/9-16 od 28. 04. 2016. godine
Da li se sve promjene imovine tokom godine evidentiraju blagovremeno?	DA	Interno pravilo o evidenciji imovine Agencije za nadzor osiguranja	Interno pravilo o evidenciji imovine Agencije za nadzor osiguranja, broj 01-809/11-16 od 20. 06. 2016. godine

Da li postoje adekvatne bezbjednosne procedure kako bi se sredstva i podaci čuvali od neovlašćenog pristupa i fizičke štete	DA	Sprovode se adekvatne bezbjednosne procedure u vidu kontrole pristupa i fizičkog očuvanja bitnih uređaja.	Usvojen je niz internih akata kojima je uspostavljen okvir za zaštitu i bezbjednost podataka u Agenciji za nadzor osiguranja: 1. Politika informacione bezbjednosti, 2. Pravilo o kontroli pristupa informacijama i računarskim resursima (pravilo informacione bezbjednosti), 3. Procedura za upravljanje incidentima, 4. Procedura za uvođenje, razvoj i održavanje informacionih sistema ANO
Da li ste osigurali rezervnu kopiju podataka u slučaju gubitka?	DA	U 2024. godini Agencija je nastavila aktivnosti na opremanju alternativne lokacije za oporavak poslovnih procesa u slučaju neupotrebljivosti primarne lokacije (Disaster recovery data centar za državne organe kojim upravlja Ministarstvo javne uprave). Instalirana je potrebna serverska i mrežna oprema i obezbijeđeni potrebni uslovi za instalaciju softverskog rješenja na DR lokaciji.	
Da li ažurirate procedure? Navedite datum poslednje izmjene	DA	27.06.2024.	
Koja će nova operativna pisana uputstva za rad biti pripremljena i usvojena u sledećoj godini?		Plan oporavka aktivnosti u slučaju katastrofa (DR plan) koji će biti pripremljen i donesen nakon uspostavljanja pune funkcionalnosti DR centra u Bijelom Polju.	
INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE			
Da li je obezbijeđen efikasan i efektivan sistem interne pisane, elektronske i verbalne komunikacije, koji zaposlenima omogućava da dobiju informacije neophodne za obavljanje poslova?	DA	Usmena i pisana komunikacija na relaciji zaposleni- rukovodioci Planiranje na nedjeljnom, mjesečnom, godišnjem nivou i putem kolegijuma	
Da li imate proceduru kojom ste definisali način prenošenja informacija u subjektu?	DA	Međusektorska procedura u postupanju po predmetima	Knjiga procedura, broj 01-1291/6-17 od 28.12.2017. godine
Da li imate uspostavljene linije izvještavanja i način izvještavanja o realizaciji ciljeva?	DA	Na sedmičnom i mjesečnom nivou i kvartalno izvještavanje Savjeta ANO o realizaciji operativnog plana, Godišnji izvještaj o radu	
Da li rukovodioci organizacionih jedinica, nakon usvajanja budžeta, dobijaju informacije o dodijeljenim budžetskim sredstvima za njihovu organizacionu jedinicu?	NE	Sredstva se ne raspoređuju po organizacionim jedinicama	
Da li rukovodioci organizacionih jedinica prije stvaranja obaveze provjeravaju raspoloživa sredstva za tu namjenu?	DA		

Da li vodite centralizovanu evidenciju svih potpisanih ugovora i ugovornih obaveza i da li je ona podržana informacionim sistemom?	NE	Evidencija potpisanih ugovora se vodi , ali ne na način da je centralizovana i i podržana posebnim informacionim sistemom	
Da li rukovodioci organizacionih jedinica imaju informacije o neizmirenim obavezama i izvršenju budžeta?	DA	Rukovodilac sektora koji zadužen za finansije, direktor i Savjet Agencije imaju informacije o neizmirenim obavezama i izvršavanju budžeta	

Omogućava li računovodstveni sistem praćenje troškova po: a) programima b) projektima c) organizacionim jedinicama	NE	Nije primjenjivo	
Da li se i koliko često sačinjavaju izvještaji za rukovodstvo o: a) izvršenju budžeta b) raspoloživim sredstvima c) obavezama d) potraživanjima?	DA	Na kvartalnom nivou se radi izvještaj o prihodima i rashodima Agencije po svim pojedinačnim stavkama i u poređenju sa usvojenim finansijskim planom.	
Da li su ključni poslovni procesi (finansije, nabavke, ugovaranje, upravljanje imovinom, praćenje kapitalnih projekata, materijalne evidencije, kadrovi i sl.) u dovoljnoj mjeri podržani IT sistemima?	DA		
Da li su softveri za ključne poslovne procese međusobno povezani (npr. nabavka- ugovori-finsancije)?	NE		
Da li je osigurana transparentnost podataka (ključni dokumenti objavljeni su na web stranici)?	DA		www.ano.co.me

PRAĆENJE I PROCJENA

Da li lice zaduženo za koordinaciju aktivnosti na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola izvještava rukovodioca subjekta o stanju i razvoju ovog sistema: a) mjesečno b) kvartalno c) polugodišnje d) godišnje?	DA	Shodno potrebama Agencije za nadzor osiguranja	Plan za unapređenje finansijskog upravljanja i kontrola broj 01-253/2-16 od 07.03.2016. godine
Da li se na sastancima/ kolegijumima daju predlozi za unapređenje upravljanja i kontrola?	DA	Predlozima i učešćem u izmjeni procedura	
Da li sprovodite samoprocjenu upravljanja i unutrašnjih kontrola?	DA	Vrši se kontinuirana procjena efikasnosti upravljanja i uspostavljenih internih procedura i pravila, kao i optimalnosti ugrađenih internih kontrola u okviru istih. Poslovi unutrašnje revizije su Sporazumom povjereni Skupštini Crne Gore.	Sporazum o povjeravanju poslova unutrašnje revizije, broj 01-674/3-16 od 03.06.2016. godine
Da li je zaposlenima omogućeno da daju sugestije i preporuke za poboljšanje sistema unutrašnjih kontrola?	DA		
Da li se preporuke revizije (unutrašnje, DRI, eksterne) sprovode? Navedite broj prihvađenih preporuka i prosječno vrijeme njihove implementacije.	DA	U decembru 2024.godine interna revizija je dala 3 preporuke od čega su dvije već implementirane u januaru 2025.godine a za treću je planirano da bude sprovedena u 4.kvartalu 2025.	
Da li imate uspostavljen sistem izvještavanja za praćenje funkcionisanja sistema upravljanja i kontrola kod subjekata nad kojima vršite nadzor?	DA	Regulisano Zakonom o osiguranju	Zakon o osiguranju("Sl.list Republike Crne Gore", br. 078/06, 015/07, Sl.list Crne Gore", br. 053/09, 073/10, 040/11,045/12, 006/13, 055/16, 146/21 i 034/24.

[Signature]

[Signature]

24. 01. 2025.
02-54/1-25

PRIMLJENO:	24.01.2025	20. GODD
18 KLASIFIKACIONI BROJ:	00-54/25-2	
VEZA:		
EPA:		
SKRACENICA:	PIREDO:	

OBRAZAC 1

**GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O RADU UNUTRAŠNJE REVIZIJE I IZVRŠENJU
GODIŠNJEG PLANA UNUTRAŠNJE REVIZIJE ZA 2024. GODINU**

1. PODACI O SUBJEKTU JAVNOG SEKTORA	
1.1. Naziv	Agencija za nadzor osiguranja Crne Gore
1.2. Ime i prezime rukovodioca	Branko Barjaktarović
1.3. Adresa	Ulica moskovska 17A, Podgorica
1.4. Kontakt telefon	+382 20 513-502
1.5. E-mail adresa:	agencija@ano.co.me
1.6. Broj zaposlenih u subjektu	/
2. PODACI O JEDINICI ZA UNUTRAŠNJU REVIZIJU I PROFESIONALNOM USAVRŠAVANJU UNUTRAŠNJIH REVIZORA	
2.1. Unutrašnja revizija uspostavljena je: a) ☐ organizovanjem organizacione jedinice za unutrašnju reviziju u okviru subjekta, koja je neposredno odgovorna rukovodiocu subjekta, ili b) ☒ obavljanjem unutrašnje revizije od strane jedinice za unutrašnju reviziju drugog subjekta. Agencija za nadzor osiguranja je dana 03.06.2016. godine sklopila Sporazum o povjeravanju poslova unutrašnje revizije Skupštini Crne Gore, Odjeljenju za unutrašnju reviziju, u cilju uspostavljanja funkcije unutrašnje revizije u ovom organu, saglasno Zakonu o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru. Odjeljenje za unutrašnju reviziju Skupštine Crne Gore se obavezalo da pored organizovanja, koordinacije i sprovođenja unutrašnje revizije, sačinjava izvještaj o rezultatima revizije i dostavlja ga Agenciji za nadzor osiguranja sa nalazima i preporukama za unapređenje poslovanja, kao i da priprema godišnji izvještaj o radu unutrašnje revizije i procjenu adekvatnosti i efektivnosti sistema finansijskog upravljanja i kontrole i isti dostavlja Agenciji za nadzor osiguranja. Proces unutrašnje revizije je započeo shodno Godišnjem planu rada Odjeljenja za unutrašnju reviziju Skupštine Crne Gore. (Ukoliko je odgovor pod b) preći na pitanje 3.1.)	
2.2. Naziv jedinice za unutrašnju reviziju Odjeljenje za unutrašnju reviziju Skupštine Crne Gore	
2.3. Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju je određen	Da ☐ Ne ☐
2.4. Kadrovski kapacitet jedinice za unutrašnju reviziju na kraju izvještajnog perioda /	
2.5. Profesionalno usavršavanje raspoređenih unutrašnjih revizora uključujući rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju /	

3. PRIMJENA STANDARDA I METODOLOGIJE RADA UNUTRAŠNJE REVIZIJE	
3.1. Rukovodilac subjekta i rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju potpisali su Povelju unutrašnje revizije	Da ☒ Ne ☐
3.2. Unutrašnji revizori postupaju po Metodologiji rada unutrašnje revizije u javnom sektoru	Da ☒ Ne ☐
3.3. Unutrašnji revizori, osim Metodologije rada unutrašnje revizije koriste i sopstveno dodatno metodološko upustvo za obavljanje unutrašnje revizije	Da ☒ Ne ☐
3.4. Unutrašnji revizori se pridržavaju načela i pravila Etičkog Kodeksa unutrašnjih revizora	Da ☒ Ne ☐
3.5. Jedinica za unutrašnju reviziju je neposredno odgovorna rukovodiocu subjekta	Da ☒ Ne ☐
3.6. Unutrašnji revizori obavljaju isključivo poslove unutrašnje revizije	Da ☒ Ne ☐
3.7. Unutrašnji revizori imaju neograničeno pravo pristupa:	
a) cjelokupnoj dokumentaciji	Da ☒ Ne ☐
b) podacima i informacijama	Da ☒ Ne ☐
c) rukovodiocu subjekta	Da ☒ Ne ☐
d) rukovodiocima i zaposlenima	Da ☒ Ne ☐
e) sredstvima subjekta od značaja za sprovođenje revizije	Da ☒ Ne ☐
3.8. Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju prisustvuje kolegijumima/sastancima višeg menadžmenta kada se rješavaju pitanja bitna za rad unutrašnje revizije	Da ☒ Ne ☐
3.9. Konačni revizorski izvještaji dostavljaju se rukovodiocu subjekta sa predlogom plana aktivnosti za sprovođenje preporuka	Da ☒ Ne ☐
3.10. Utvrđen je strateški plan unutrašnje revizije	Da ☒ Ne ☐
3.11. Navedi period za koji je strateški plan utvrđen	2024-2026. god.
3.12. Izrađen je godišnji plan unutrašnje revizije na osnovu procjene rizika	Da ☒ Ne ☐
3.13. Godišnji plan unutrašnje revizije izrađen je na osnovu strateškog plana unutrašnje revizije	Da ☒ Ne ☐
4. IZVRŠENJE GODIŠNJEG PLANA UNUTRAŠNJE REVIZIJE	
4.1. Planirane i obavljene revizije u izvještajnom periodu: U izvještajnom periodu u Agenciji za nadzor osiguranja bila je planirana 1 (jedna) revizija.	
4.2. Razlozi neizvršavanja planiranog broja revizija: /	
4.3. Da li je bilo ograničenja u obuhvatu i resursima u postupku vršenja revizije	Da ☐ Ne ☒
5. SPROVOĐENJE PREPORUKA UNUTRAŠNJE REVIZIJE	
5.1. Za preporuke u revizorskim izvještajima jedinica za unutrašnju reviziju ima uspostavljenu bazu podataka za praćenje implementacije preporuka	Da ☒ Ne ☐

5.2 Tabela: Sprovođenje preporuka /	
5.3. Razlozi nesprovođenja preporuka: /	
6. OBEZBJEĐENJE I UNAPRIJEĐENJE KVALITETA RADA UNUTRAŠNJE REVIZIJE	
6.1. Da li je rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju utvrdio Program obezbjeđenja i unaprijeđenja kvaliteta unutrašnje revizije	Da ☒ Ne ☐
6.2. Da li je rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju obezbijedio stalni nadzor učinka aktivnosti unutrašnje revizije	Da ☒ Ne ☐
6.3. Da li se po završetku pojedinačnog angažmana unutrašnje revizije šalje anketa zadovoljstva subjektu revizije	Da ☒ Ne ☐
6.4. Da li je izvršeno periodično samoocjenjivanje u jedinici za unutrašnju reviziju u posljednje dvije godine	Da ☒ Ne ☐
6.5. Da li se dokumentuje i čuva evidencija o sprovedenom ocjenjivanju	Da ☒ Ne ☐
6.6. Da li je jedinica za unutrašnju reviziju bila predmet eksternog ocjenjivanja u posljednjih pet godina	Da ☐ Ne ☒
6.7. Da li je vršeno sagledavanje kvaliteta jedinice za unutrašnju reviziju od strane Direktorata za centralnu harmonizaciju u posljednjih pet godina	Da ☐ Ne ☒
7. PREGLED OBAVLJENIH REVIZIJA	
Naziv obavljenih revizija u izvještajnom periodu sa značajnijim zaključcima i preporukama za svaku reviziju: Revizija procesa finansijskog izvještavanja i sistema finansijskog upravljanja i kontrola upravljanja u Agenciji za nadzor osiguranja za 2023. godinu.	
7.1. Zaključci i preporuke:	
Zaključak: Agencija je u predviđenom roku dostavila Godišnji izvještaj o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola, nadležnom Tijelu Skupštine Crne Gore, u predviđenom roku do 30. aprila, shodno Zakonu o upravljanju i unutrašnjim kontrolama član 18, stav 3. Revizom je utvrđeno da Agencija nije donijela Plan za unapređenje upravljanja i kontrola za 2023 godinu. PREPORUKA 1: Revizija preporučuje donošenje Plana za unapređenje upravljanja i kontrola za 2025 godinu, shodno Zakonu o upravljanju i unutrašnjim kontrolama član 11, stav 2, i shodno članu 3, Pravilnika o načinu uspostavljanja i unapređenja upravljanja i kontrola u javnom sektoru. Zaključak: Knjiga internih procedura izrađena je u novembru 2016. godine u skladu sa Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru. Neophodno je bilo donijeti set internih pravila	

i procedura radi sprovođenja sistema finansijskih kontrola i upravljanja u Agenciji, a u cilju formalnog uređivanja procesa i obezbjeđivanja pravilnog, ekonomičnog, efikasnog i efektivnog korišćenja sredstava predviđenih finansijskim planom.

Savjet agencije za nadzor osiguranja je na sjednici održanoj 23.10.2017.godine, donio rješenje o određivanju lica zaduženog za uspostavljanje, sprovođenje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrola u Agenciji, shodno Zakonu o upravljanju i unutrašnjim kontrolama.

PREPORUKA 2: Preporučuje se ažuriranje postojećih procedura (dio je ažuriran), sa obzirom na vremenski period od kada su donešene, izmjena zakonske i podzakonske regulative i novonastalih okolnosti.

Zaključak:

Revizijom je utvrđeno da Agencija nije uspostavila sistem za otkrivanje i postupanje po obavještenjima o sumnjama na prevare, niti je odredila lice za prijem i postupanje po obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevare.

PREPORUKA 3: Preporučuje se Agenciji postupanje po ovom osnovu, shodno članu 53 Zakona o upravljanju i kontrolama u javnom sektoru, iako članom 54 istog zakona, nije predviđeno izvještavanje subjekta revizije, kao kod većine subjekata u javnom sektoru Crne Gore(što mislimo da je previd prilikom pisanja Zakona).

8. UTVRĐENI SLUČAJEVI INDIKATORA PREVARE TOKOM OBAVLJANJA REVIZIJE

/

9. PREDLOZI ZA RAZVOJ UNUTRAŠNJE REVIZIJE

/

Vasović Vaso

Potpis rukovodioca jedinice za
unutrašnju reviziju

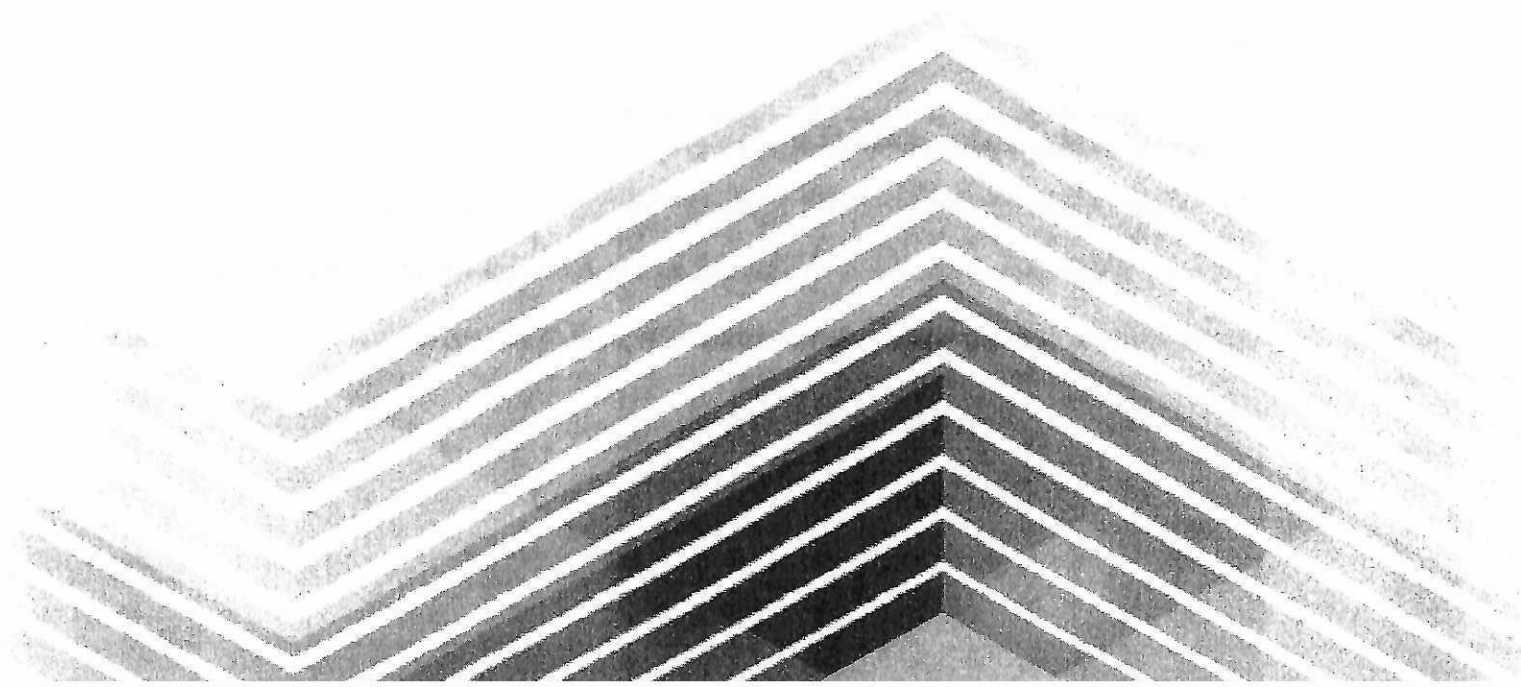

Potpis rukovodioca subjekta

Agencija za nadzor osiguranja - Crna Gora
Insurance Supervision Agency - Montenegro

IZVJEŠTAJ O RADU
AGENCIJE ZA NADZOR
OSIGURANJA
U 2024. GODINI

Sadržaj

1. UVOD	3
2. NADZORNE AKTIVNOSTI	4
2.1. Posredni nadzor.....	4
2.2. Neposredni nadzor	5
2.3. Nadzorne aktivnosti u saradnji sa drugim nacionalnim nadzornim tijelima	7
2.4. Smjernice o ulaganju i upravljanju imovinom i obavezama	7
3. DRUGI STRES TEST CRNOGORSKOG SEKTORA OSIGURANJA	7
4. IZVJEŠTAVANJE O TRŽIŠTU OSIGURANJA	8
5. NORMATIVNE AKTIVNOSTI.....	10
6. RJEŠAVANJE PO PRIGOVORIMA OSIGURANIKA I DRUGIH KORISNIKA OSIGURANJA	15
7. PREKRŠAJNI POSTUPCI	15
8. LICENCIRANJE	16
9. ORGANIZACIJA OBUKE I STRUČNOG ISPITA ZA AKTUARE I ZASTUPNIKE I POSREDNIKE U OSIGURANJU	17
9.1. Organizacija obuke i polaganja stručnog ispita za obavljanje poslova ovlaštenog aktuara.....	17
9.2. Organizacija polaganja stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju	18
10. SARADNJA NA UNUTRAŠNJEM I MEĐUNARODNOM PLANU	19
10.1. Saradnja na unutrašnjem planu	19
10.2. Saradnja na međunarodnom planu	21
11. PROJEKTI	21
11.1. Projekti koji se realizuju u saradnji sa Evropskom unijom	21
11.2. Projekti sa međunarodnim partnerima	22
12. UPRAVLJANJE LJUDSKIM RESURSIMA I INFRASTRUKTURNA UNAPREĐENJA	23
13. USKLADIVANJE SA MEĐUNARODNIM STANDARDIMA FINANSIJSKOG IZVJEŠTAVANJA ..	24
14. AKTIVNOSTI NA RAZVOJU FINANSIJSKE EDUKACIJE	25
15. ZAKLJUČNE NAPOMENE	27

1. UVOD

Agencija za nadzor osiguranja je tokom 2024. godine sproveda značajan broj aktivnosti koje su za cilj imale obezbjeđenje stabilnosti i razvoja djelatnosti osiguranja zasnovanog na zdravoj konkurenciji i jednakim uslovima poslovanja, vodeći pri tom računa o zaštiti interesa osiguranika i drugih korisnika osiguranja.

Tokom izvještajnog perioda, Savjet Agencije je održao **22 sjednice**, od čega 8 sjednica elektronskim putem (u skladu sa Poslovnikom o radu), kao i iz razloga hitnosti za usvajanje određenih materijala.

Aktivnosti Agencije u 2024. godini bile su definisane Operativnim planom rada, ali su u određenoj mjeri bile prilagođavane tekućim okolnostima. Aktivnosti Agencije su u izvještajnom periodu naročito bile usmjerene ka:

- **Proaktivnoj komunikaciji sa sektorom osiguranja**, u cilju razmjene stručnih mišljenja, pravovremenog uočavanja trendova i donošenja odluka koje unaprijeđuju razvoj sektora osiguranja;
- **Ispunjavanju definisanog plana nadzora nad poslovanjem subjekata nadzora**, kroz planirane, ali i vanredne neposredne kontrole subjekata nadzora;
- **Završetku drugog stres testa crnogorskog sektora osiguranja**;
- **Pripremi predloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju i predloga novog Zakona o osiguranju u potpunosti usaglašenog s pravnom tekovinom EU**;
- **Izradi novih i izmjenama i dopunama postojećih podzakonskih akata na osnovu Zakona o osiguranju i u skladu sa strateškom orijentacijom Agencije ka postepenom usklađivanju crnogorske regulative osiguranja sa zahtjevima EU regulative u oblasti osiguranja**;
- **Ažurnom i proaktivnom postupanju po prigovorima osiguranika i trećih oštećenih lica na rad društava za osiguranje i drugih subjekata nadzora**;
- **Intezivnim aktivnostima Radne grupe za međunarodni standard finansijskog izvještavanja MSFI 17 – Ugovori o osiguranju**;
- **Finansijskoj edukaciji stanovništva o ulozi i značaju osiguranja**;
- **Završetku aktivnosti na obuci i polaganju stručnog ispita za obavljanje poslova ovlašćenog aktuara**, na osnovu Pravilnika o uslovima za polaganje, načinu polaganja i programu stručnog ispita za obavljanje poslova ovlašćenog aktuara;
- **Projektnoj saradnji sa EU i međunarodnim partnerima u vezi sa strateškim ciljevima Agencije**.

Ovaj Izvještaj utvrđen je na 427. sjednici Savjeta Agencije, održanoj 29. aprila 2025. godine.

2. NADZORNE AKTIVNOSTI

U skladu sa povjerenim nadležnostima, Agencija je tokom 2024. godine sprovodila kontinuirani nadzor sektora osiguranja sa ciljem obezbjeđivanje njegove pouzdanosti i finansijske stabilnosti zasnovanim na zdravoj konkurenciji i jednakim uslovima poslovanja, unaprjeđenja standarda i praksi u poslovanju, te zaštite interesa osiguranika i drugih korisnika osiguranja. Nadzorne aktivnosti su obuhvatile posredni i neposredni nadzor nad poslovanjem subjekata na crnogorskom tržištu osiguranja.

2.1. Posredni nadzor

Posredni nadzor nad poslovanjem subjekata na tržištu osiguranja Agencija vrši obradom, praćenjem i analizom finansijskih i drugih izvještaja, poslovne dokumentacije i ostalih podataka i evidencija koje ti subjekti dostavljaju Agenciji u skladu sa zakonom odnosno drugim propisima ili na zahtjev Agencije.

U okviru aktivnosti posrednog nadzora, Agencija je u 2024. godini redovno, na kvartalnom i godišnjem nivou, analizirala ključne pokazatelje poslovanja subjekata nadzora kroz postupke redovne posredne kontrole.

U toku 2024. godine donešena je Procedura o posrednim kontrolama kojom su uređeni postupci u posrednim kontrolama poslovanja društava za osiguranje i Udruženja - Nacionalnog biroa osiguravača.

Agencija je u izvještajnom periodu izvršila **5 (pet) redovnih posrednih kontrola** poslovanja društava za osiguranje i Udruženja - Nacionalni biro osiguravača (u daljem tekstu: Nacionalni biro), od čega 4 (četiri) redovne kvartalne posredne kontrole i 1 (jednu) redovnu godišnju posrednu kontrolu. Redovne posredne kontrole su sprovedene na osnovu izvještaja i podataka koje su osiguravači i Nacionalni biro dostavili Agenciji tokom 2024. godine, na kvartalnom i godišnjem nivou.

Redovne kvartalne posredne kontrole koje je Agencija sprovela u 2024. godini su obuhvatile kontrolu poslovanja društava za osiguranje i Nacionalnog biroa u četvrtom kvartalu 2023. godine, te prvom, drugom i trećem kvartalu 2024. godine, o čemu su sačinjeni izvještaji. Redovnim kvartalnim posrednim kontrolama su obuhvaćeni ključni pokazatelji poslovanja društava za osiguranje, naročito u dijelu: vlasničke i upravljačke strukture, solventnosti i kapitalne adekvatnosti, likvidnosti, tehničkih rezervi, deponovanja i ulaganja bruto tehničkih rezervi, produkcije, reosiguranja i finansijske ravnoteže, rezultata poslovanja, ažurnosti u rješavanju i isplati šteta, izvještaja interne revizije i aktuarskih procjena. Redovnim kvartalnim posrednim kontrolama su, takođe, obuhvaćeni i ključni pokazatelji poslovanja Nacionalnog biroa, naročito u dijelu poslovanja Garantnog fonda i ažurnosti u rješavanju odštetnih zahtjeva.

Agencija je u izvještajnom periodu sprovela i redovnu godišnju posrednu kontrolu poslovanja društava za osiguranje i Nacionalnog biroa u 2023. godini o čemu je sačinjen izvještaj. Godišnjom posrednom kontrolom obuhvaćeni su ključni pokazatelji poslovanja društava za osiguranje, naročito u dijelu: vlasničke i upravljačke strukture, solventnosti i kapitalne adekvatnosti, likvidnosti, tehničkih rezervi, deponovanja i ulaganja bruto tehničkih rezervi, produkcije, adekvatnosti trošenja premije i operativne profitabilnosti, reosiguranja i finansijske ravnoteže, rezultata poslovanja, ažurnosti u rješavanju i isplati šteta, rizika u poslovanju društava za osiguranje, sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma, izvještaja interne revizije i

aktuarskih procjena. Predmet redovne godišnje posredne kontrole je, takođe, bilo i poslovanje Nacionalnog biroa u 2023. godini, u dijelu rezultata njegovog poslovanja, rezultata poslovanja Garantnog fonda i ažurnosti u rješavanju odštetnih zahtjeva.

U izvještajnom periodu Agencija je organizovala redovne sastanke sa društvima za osiguranje i Nacionalnim biroom, na kojima su se razmatrali pokazatelji i trendovi na crnogorskom tržištu osiguranja i druge teme od značaja za aktuelni trenutak tržišta osiguranja, kao što su pripremne aktivnosti sektora osiguranja za primjenu zahtjevnog međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja MSFI 17 počev od 1. januara 2026. godine.

Nakon što je u 2023. godini sprovedena prva faza aktivnosti automatizacije obrazaca redovnih posrednih kontrola, u 2024. godini je izvršena tehnička implementacija i testiranje iste, nakon čega je stavljena u upotrebu. Ovo znači da se posredne kontrole sprovode analizom unaprijed definisanih obrazaca, čiji se pokazatelji poslovanja automatski obračunavaju na osnovu izvještaja dostavljenih od subjekata nadzora.

2.2. Neposredni nadzor

Neposredni nadzor nad poslovanjem subjekata na tržištu osiguranja tokom 2024. godine Agencija je vršila putem neposrednih kontrola, u prostorijama subjekata nadzora, uvidom u poslovne knjige i akte, dokumentaciju i podatke koji se odnose na poslovanje i informacioni sistem, kao i na osnovu komunikacije sa zaposlenima, organima upravljanja i drugim licima koja su odgovorna za područja poslovanja koja su predmet kontrole. O sprovedenim neposrednim kontrolama koje su završene do kraja izvještajnog perioda Agencija je sačinila zapisnike koji su dostavljeni kontrolisanim subjektima. Onim subjektima kod kojih su utvrđene nezakovitosti i/ili nepravilnosti u poslovanju izrečen je veći broj različitih nadzornih mjera. Agencija je, takođe, kontinuirano pratila postupanje subjekata nadzora po nalogima iz donešenih mjera nadzora.

Agencija je, u izvještajnom periodu, sprovela **šest neposrednih kontrola poslovanja subjekata nadzora** i to: pet planiranih neposrednih kontrola i jednu vanrednu neposrednu kontrolu. Tokom 2024. godine završene su i **dvije vanredne neposredne kontrole**, započete u 2023. godini.

U dijelu **aktivnosti neposrednog nadzora nad poslovanjem društava za osiguranje**, Agencija je, u skladu sa Operativnim planom rada Agencije za 2024. godinu, pokrenula **dva postupka planiranih neposrednih kontrola**. Fokus nadzora Agencije je bio usmjeren na sistem upravljanja u društvima za osiguranje, te usklađenost sa zahtjevima *Pravilnika o sistemu upravljanja u društvima za osiguranje*, i to u dijelu uspostavljanja i organizacije obaveznih ključnih funkcija, sistema upravljanja rizicima i upravljanja proizvodima osiguranja. Takođe, imajući u vidu da je tokom 2023. godine na crnogorsko tržište osiguranja po prvi put uveden proizvod životnog osiguranja vezan za jedinice investicionih fondova, nadzornim aktivnostima Agencije je, sa posebnom pažnjom, obuhvaćeno i predugovorno informisanje korisnika osiguranja, te postupanje u skladu sa odredbama *Pravilnika o bližem sadržaju i načinu pružanja informacija koje pruža društvo za osiguranje*. Pored navedenog, predmeti nadzora obuhvatili su: obračun tehničkih rezervi, investiranje sredstava, poslovanje interne revizije, preuzimanje rizika u osiguranje, bezbjedonosne mjere i implementaciju poslovnih procesa u IT sistemu, rješavanje i isplatu odštetnih zahtjeva, postupanje po prigovorima korisnika osiguranja i usklađenost poslovanja sa propisima iz oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma. Agencija je, takođe, izvršila i **jednu vanrednu neposrednu kontrolu poslovanja društva za osiguranje** u dijelu poslovnih odnosa istog sa poslovnim saradnicima.

Pored navedenog, Agencija je u 2024. godini završila **dvije vanredne neposredne kontrole poslovanja društava za osiguranje**, koje su započete u 2023. godini, u dijelu poslovnih odnosa društva za osiguranje i lica sa kojima isto ima poslovnu saradnju.

Nezakonitosti i nepravilnosti u poslovanju društava za osiguranje koje je Agencija utvrdila u sprovedenim neposrednim kontrolama su se, u najvećoj mjeri, odnosile na:

- prodaju osiguranja od strane lica koja nemaju ovlaštenje Agencije za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju;
- nepostupanje u skladu sa *Zakonom o osiguranju* i *Pravilnikom o bližem sadržaju i načinu pružanja informacija koje pruža društvo za osiguranje* prilikom predugovornog informisanja ugovornika osiguranja;
- neusklađenost sa odredbom *Zakona o osiguranju* kojom je propisano da društvo za osiguranje za obavljanje poslova interne revizije mora imati zaposleno najmanje jedno lice;
- nedostavljanje kontrolorima na uvid dokumentacije od značaja za vršenje nadzora;
- nepostupanje po odredbama ugovora zaključenih između društva za osiguranje i poslovnih saradnika.

Agencija je, u skladu sa Operativnim planom rada za 2024. godinu, sprovela **tri neposredne kontrole poslovanja subjekata koji obavljaju djelatnost posredovanja u osiguranju, odnosno djelatnost zastupanja u osiguranju**, i to kod:

- dva društva za posredovanje u osiguranju i
- jednog društva za zastupanje u osiguranju.

Neposredni nadzor nad poslovanjem predmetnih subjekata bio je usmjeren na provjeru: usklađenosti obavljanja djelatnosti sa *Zakonom o osiguranju* i *Pravilnikom o bližem načinu obavljanja poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju i pružanja intelektualnih i tehničkih usluga* (sa posebnim osvrtom na kadrovsku i tehničku osposobljenost, predugovorno informisanje ugovarača osiguranja, provjeru poslovnih evidencija, poslovnih knjiga, finansijskih i drugih izvještaja, izvršavanje posebnih obaveza propisanih za društva za posredovanje u osiguranju), usklađenosti poslovanja sa propisima iz oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma, te postupanje subjekta nadzora po izrečenoj mjeri nadzora.

Nezakonitosti i nepravilnosti u poslovanju lica koja obavljaju djelatnost posredovanja u osiguranju, odnosno djelatnost zastupanja u osiguranju su se, u najvećoj mjeri, odnosile na:

- nepostupanje u skladu sa *Zakonom o osiguranju* i *Pravilnikom o bližem načinu obavljanja poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju i pružanja intelektualnih i tehničkih usluga* prilikom predugovornog informisanja ugovornika osiguranja;
- neizvršavanje obaveza propisanih *Zakonom o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma* i *Smjernicama o analizi rizika i uspostavljanju sistema upravljanja rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma u osiguranju*;
- nepotpisane polise osiguranja od strane ovlaštenog lica zastupnika;
- propuste u odredbama ugovora koji se odnose na pružanje usluga i poslovno tehničku saradnju, zaključenih između društva za zastupanje u osiguranju i poslovnih saradnika;
- nepostupanje po odredbama ugovora zaključenih između društva za zastupanje u osiguranju i poslovnih saradnika;
- neusklađenost internog akta sa *Pravilnikom o bližem načinu obavljanja poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju i pružanja intelektualnih i tehničkih usluga*;
- nekonzistentnost, nepotpunost i netačnost u godišnjem izvještavanju Agencije.

Agencija je, na osnovu aktivnosti neposrednog nadzora koje su završene do kraja 2024. godine, donijela ukupno **dvadeset mjera nadzora**, od kojih **šesnaest rješenja o izricanju mjere za otklanjanje nezakonitosti u poslovanju** i **četiri mjere upozorenja**, i to:

- **društvima za osiguranje** je izrečeno ukupno **dvanaest mjera nadzora**, od kojih devet rješenja o izricanju mjere za otklanjanje nezakonitosti u poslovanju i tri mjere upozorenja,
- **društvima za posredovanje u osiguranju** je izrečeno ukupno **pet mjera nadzora** u formi rješenja o izricanju mjere za otklanjanje nezakonitosti u poslovanju i
- **društvima za zastupanje u osiguranju** su izrečene **tri mjere nadzora**, i to dva rješenja o izricanju mjere za otklanjanje nezakonitosti u poslovanju i jedna mjera upozorenja.

Agencija kontinuirano kontroliše postupanje subjekata nadzora po izrečenim mjerama nadzora i provjerava da li su izvještaji o sprovođenju naloženih mjera dostavljeni u rokovima utvrđenim mjerama nadzora, te da li su nezakonitosti i nepravilnosti u poslovanju kontrolisanog subjekta otkonjene.

2.3. Nadzorne aktivnosti u saradnji sa drugim nacionalnim nadzornim tijelima

Tokom 2024. godine predstavnici Agencije su učestvovali na pet sastanaka kolegijuma nadzornih tijela grupa osiguravača. U organizaciji austrijskog supervizora osiguranja FMA održana su četiri sastanka kolegijuma nadzornih tijela Grawe grupe, VIG grupe i Uniqa grupe, dok je u organizaciji slovenačkog supervizora osiguranja AZN, organizovan sastanak kolegijuma nadzornih tijela Triglav grupe. Predmetni sastanci organizuju se najmanje jednom godišnje i predstavljaju redovne sastanke kojima prisustvuju i predstavnici krovnog supervizora EU tržišta (EIOPA), a na kojima Agencija sa drugim nacionalnim supervizorima razmjenjuje relevantne informacije i podatke o društvima za osiguranje koja pripadaju grupi osiguravača. Predmetni sastanci su, takođe, prilika da se od strane uprava osiguravajućih grupa dobiju detaljnije informacije o rezultatima i ključnim pokazateljima grupacije, te da se razgovara o temama od značaja za poslovanje te grupacije na lokalnim tržištima.

2.4. Smjernice o ulaganju i upravljanju imovinom i obavezama

Nakon što je, u 2024. godini, donešen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju, kojim je predviđeno stupanje na snagu novih odredbi koje uređuju ulaganje društva za osiguranje, Agencija je radila na Smjernicama o o ulaganju i upravljanju imovinom i obavezama, kojima se bliže uređuju pomenute odredbe. U tom cilju, krajem 2024. godine predstavnici Agencije su posjetili slovenačku Agenciju za nadzor AZN, radi upoznavanja sa njihovim iskustvima i dobrom praksom, s obzirom da je riječ o odredbama iz regulatornog okvira Evropske Unije - Solventnost II, koje se primjenjuju na slovenačkom tržištu. Agencija planira da pomenute Smjernice da na javnu raspravu, a potom ih u prvoj polovini 2025. godine finalizuje i usvoji.

3. DRUGI STRES TEST CRNOGORSKOG SEKTORA OSIGURANJA

Agencija je, u 2024. godini, izradila **Izvještaj o sprovedenoj drugoj vježbi testiranja otpornosti na stres (stres test) društava za osiguranje u Crnoj Gori**. Naime, imajući u vidu kompleksnost regulatornog okvira Solventnost II koji uvodi nove zahtjeve solventnosti, metodološki značajno različite od onih u postojećem regulatornom okviru Solventnosti I, Agencija je procijenila da je potrebno, nakon prvog, sprovesti i drugi stres test, po ugledu na praksu Evropske unije sa ciljem

procjene njegove ranjivosti na nepovoljni tržišni scenario koji bi direktno uticao na poslovanje sektora osiguranja, a indirektno i na stabilnost crnogorskog finansijskog tržišta u cjelini.

Od devet društava za osiguranje koja posluju na crnogorskom tržištu, njih osam su se odazvali pozivu Agencije (nije se odazvalo samo Generali osiguranje Montenegro AD) i delegirali su svoje predstavnike zadužene za sprovođenje stres testa.

Parametri stres testa koje su osiguravači koristili za vršenje potrebnih obračuna odnosili su se na sljedeće pokretače rizika:

- swap stope,
- prinos državnih obveznica Crne Gore i
- uticaj inflacije na troškove po osnovu šteta.

Za potrebu predmetne studije državne obveznice Crne Gore su tretirane kao obveznice države članice Evropske unije, odnosno kao da su rejtinga AAA.

Stres test je i osiguravačima i regulatornom organu pružio jasan odgovor na pitanje u kojoj su mjeri kapitalne pozicije crnogorskih osiguravača otporne na zadate tržišne šokove posmatrano iz ugla regulatornih standarda Solventnosti II.

Učinak stresa je bio vidljiv na aktivu i pasivu osiguravača, gdje su povećane bezrizične kamatne stope za euro u sadejstvu sa porastom prinosa crnogorskih državnih obveznica uz efekat inflacije na troškove šteta (kod neživotnih osiguravača) uticali na smanjenje aktive kroz umanjeње vrijednosti obveznica i na smanjenje pasive kroz umanjeње tehničkih rezervi. S obzirom na pad kako aktive tako i pasive nakon stresa sopstvena sredstva su ostala na približno istom nivou kod životnih osiguravača dok je kod neživotnih osiguravača zabilježen pad. Agregatni zahtjev za kapitalom prije i nakon stresa i kod životnih i kod neživotnih osiguravača ostao je relativno nepromijenjen. Kapitalna adekvatnost tržišta je na solidnom nivou, ali na pojedinačnom i dalje postoje društva čiji je SCR ratio ispod regulatornog minimuma od 100%.

U odnosu na prvi stres test, sproveden u 2021. godini, primjećuje se napredak društava za osiguranje kada je u pitanju kadrovska i tehnička osposobljenost za sprovođenje ovakvih i sličnih vježbi iako je i dalje prisutna stručna pomoć njihovih matičnih ili sestrinskih društava iz grupe. Po pitanju pomenutog, napredak u odnosu na prvi stres test posebno je vidljiv kod Lovćen životnog i Lovćen neživotnog osiguranja.

S obzirom da EIOPA preporučuje supervizorima i osiguravačima sprovođenje stres testa jednom u tri godine, Agencija ima namjeru sprovesti naredni stres test sektora osiguranja u 2027. godini.

4. IZVJEŠTAVANJE O TRŽIŠTU OSIGURANJA

Agencija je u 2024. godini obavljala aktivnosti koje obuhvataju prikupljanje, obradu, analizu i objavljivanje relevantnih podataka i izvještaja koji uključuju relevantne informacije odnosno podatke o poslovanju društava za osiguranje i drugih subjekata nadzora, u cilju pravovremenog, adekvatnog i kvalitetnog nadzora nad djelatnošću osiguranja kao i u cilju blagovremenog i adekvatnog informisanja javnosti i korisnika usluga osiguranja.

U okviru razvojnih aktivnosti u oblasti izvještavanja, Agencija je u 2024. godini, u saradnji sa Centralnom Bankom Crne Gore, relizovala aktivnosti na prilagođavanju i implementaciji novih

izvještajnih obrazaca za potrebe izrade statistike nacionalnih računa, u skladu sa zahtjevima za kreiranje nacionalnih statističkih računa po metodologiji Evropskog sistema računa - ESA 2010. Proces sprovođenja smjernica za izvještavanje zahtijevao je mapiranje novog kontnog okvira, usaglašavanje izvještajnih pozicija kao i kreiranje novih izvještajnih obrazaca u informacionom sistemu Agencije, izmjenu regulatornog okvira, definisanje tehničkih aspekata razmjene podataka između informacionih sistema, definisanje konačne forme obrazaca koje dostavljaju društva za osiguranje, kao i konačne forme agregatnog izvještaja koji Agencija dostavlja Centralnoj Banci Crne Gore.

U okviru svojih nadležnosti, Agencija je putem svoje zvanične internet prezentacije (www.anc.me) redovno informisala javnost o aktivnostima Agencije, o aktuelnim informacijama sa tržišta osiguranja, o izmjenama važeće i donošenju nove regulative, kao i o podacima o učesnicima na tržištu osiguranja u Crnoj Gori. Na osnovu analiza, finansijskih, statističkih i drugih nadzornih izvještaja društava za osiguranje i drugih subjekata nadzora, Agencija je u toku 2024. sprovodila aktivnosti na pripremi redovnih analiza tržišta i izvještaja o pokazateljima poslovanja, stanja i trendova na tržištu osiguranja na mjesečnom, kvartalnom i godišnjem nivou i sprovodila mjere u cilju poštovanja primjenjive regulative u ovom domenu.

Agencija je u toku 2024. godine u domenu praćenja, analize tržišta i izvještavanja, realizovala, između ostalog, i sljedeće aktivnosti:

- u domenu izvještavanja na internet stranici Agencije objavljeni sljedeći izvještaji:
 - **12 mjesečnih izvještaja** sa preliminarnim podacima o broju osiguranja, visini bruto fakturisane premije po vrstama osiguranja i po društvima za osiguranje, broju šteta za rješavanje, broju i iznosu riješenih šteta po vrstama osiguranja;
 - **4 kvartalna izvještaja** sa preliminarnim podacima o visini bruto fakturisane premije, zarađenoj bruto premiji, ukupnoj aktivni, finansijskim rezultatima poslovanja prije oporezivanja po društvima za osiguranje, te agregatni bilansi stanja društava za osiguranje i podaci o visini bruto fakturisane premije, visini zarađene bruto premije i broju i visini riješenih šteta po vrstama osiguranja.
- izrađen je Izvještaj o stanju na tržištu osiguranja Crne Gore za 2022. godinu, koji je obuhvatio analizu najznačajnijih trendova, pokazatelja stanja na tržištu osiguranja, pokazatelja poslovanja društava za osiguranje i Nacionalnog biroa osiguravača;
- pripremljene su kvartalne analize tržišta osiguranja za interne potrebe, sa relevantnim informacijama i pokazateljima poslovanja društava za osiguranje kao i pokazateljima stanja i trendova na tržištu osiguranja;
- prikupljeni su i objavljeni godišnji finansijski iskazi sa mišljenjem revizora društava za osiguranje u skladu sa Zakonom o reviziji, kao i kvartalni finansijski iskazi u skladu sa Zakonom o računovodstvu;
- pripremljena su četiri kvartalna izvještaja o tržištu osiguranja za potrebe izrade statistike nacionalnih računa prema ESA metodologiji, u saradnji sa Centralnom Bankom Crne Gore;
- pripremljena su četiri kvartalna izvještaja o tržištu osiguranja za potrebe radnih tijela za Privrednu komoru Crne Gore;
- pripremljeni su podaci o tržištu osiguranja i bilansnim pozicijama u skladu sa Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike za potrebe MONSTAT-a za četiri kvartala;
- prikupljeni su i analizirani statistički i finansijski podaci koje društva za posredovanje, odnosno za zastupanje u osiguranju, ovlašćeni zastupnici-preduzetnici i banke koje obavljaju poslove zastupanja u osiguranju, u okviru redovnog izvještavanja dostavljaju za potrebe nadzora na godišnjem nivou.

Pored navedenog, sprovedene su aktivnosti u domenu ciljnih istraživanja i analiza, u određenim segmentima poslovanja subjekata nadzora i tržišta osiguranja.

Agencija je u prethodnom periodu značajno unaprijedila poslovne procese u oblasti izvještavanja tržišta osiguranja, prije svega u pogledu kvaliteta i sadržaja nadzornih podataka koji su uspostavljeni novim podzakonskim okvirom u ovom domenu, kao i u pogledu efikasnosti i pouzdanosti procesa prikupljanja, obrade, verifikacije i analize nadzornih podataka, implementacijom pune digitalizacije u domenu nadzornog izvještavanja Agencije u okviru portala (<https://portal.ano.me>). Fokus razvojnih aktivnosti u 2024. godini, u ovom domenu je bio na daljoj automatizaciji procesa obrade podataka iznadzornih izvještaja, na osnovu funkcionalnosti koje pruža informacioni sistem agencije pratećom nadogradnjom analitičkih alata softverskog rješenja sa ciljem značajnog smanjenja operativnih rizika u pratećim poslovnim procesima i postizanja veće efikasnosti i kvaliteta u upravljanju ograničenim resursima. Navedene aktivnosti su rezultirale kreiranjem predefinisanih izvještaja za dio podataka iz domena redovnog nadzornog izvještavanja, sa pratećom nadogradnjom analitičkih alata softverskog rješenja. Proces automatizacije se zasniva na funkcionalnostima koje pruža informacioni sistem Agencije i sprovodi se kreiranjem novih analitičkih obrazaca i pratećom nadogradnjom analitičkih alata softverskog rješenja kroz proces automatizacije obrade podataka iz izvještajnih obrazaca i kreiranja predefinisanih izvještaja za dio podataka iz domena redovnog nadzornog izvještavanja.

Agencija je u 2024. godini izvršavala sve obaveze koje proističu iz članstva u Savjetu za finansijsku stabilnost, a koje se između ostalog odnose na prikupljanje, analizu i pripremu kvartalnih izvještaja o statističkim podacima (struktura bruto fakturisane premije, broj osiguranja po vrstama osiguranja, broj i iznos riješenih šteta po vrstama osiguranja, podaci o strukturi kapitala i rezervi cjelokupnog tržišta osiguranja, strukturi i visini tehničkih rezervi i njihovom deponovanju i ulaganju, obračunu kapitala i garantnog kapitala i procjene adekvatnosti kapitala, solventnosti, likvidnosti, kao i agregatni bilans stanja i bilans uspjeha) i prikupljanje statističkih podataka, za potrebe analize i pripreme mjesečnih izvještaja o strukturi bruto fakturisane premije po vrstama osiguranja, broju osiguranja i broju i iznosu riješenih šteta po vrstama osiguranja. Predstavnici Agencije su imali aktivnu ulogu u radu stručnih tijela Savjeta za finansijsku stabilnost zaduženih za određena pitanja iz nadležnosti Savjeta.

5. NORMATIVNE AKTIVNOSTI

U cilju što jasnijeg prikaza normativnih aktivnosti Agencije za nadzor osiguranja u toku 2024. godine, izvještaj će biti sistematizovan u tri dijela, tako da se prvo razmatraju izmjene i dopune Zakona o osiguranju ("Sl. list Republike CG", br. 078/06, 019/07, Sl. list CG", br. 053/09, 073/10, 040/11, 045/12, 006/13, 055/16, 146/21, 034/24), kao i podzakonski akti donešeni radi usklađivanja sa prethodno navedenim zakonom. Nakon toga, drugi dio prikazuje aktivnosti Agencije na izradi novog Zakona o osiguranju koji će stupiti na snagu ulaskom Crne Gore u Evropsku uniju, dok se na kraju prikazane aktivnosti Agencije vezano za izmjene i dopune Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju.

U aprilu 2024. godine stupio je na snagu Zakon o osiguranju ("Sl. list Republike CG", br. 078/06, 019/07, Sl. list CG", br. 053/09, 073/10, 040/11, 045/12, 006/13, 055/16, 146/21, 034/24). Najvažnije izmjene Zakona o osiguranju odnose se na uvođenje novih subjekata u djelatnost osiguranja (preduzetnik-posrednik, sporedni posrednik i sporedni zastupnik u osiguranju), što u bitnom doprinosi daljem razvoju kanala prodaje osiguranja. Značajna promjena je izvršena i u dijelu investicionog ulaganja osiguravajućih društava. S tim u vezi uvode se obavezujući principi

ulaganja umjesto odredbi kojima su bili propisani dozvoljeni oblici imovine u koje je moguće ulagati, čime se omogućava veća disperzija ulaganja uz očuvanje zaštite interesa osiguranika. U postupku nadzora, izmijenjeni su osnovi za izricanje nadzornih mjera, pri čemu je definisan pojam „nepravilnost“ i jasno razgraničeni uslovi za donošenje pisanih upozorenja (za nepravilnosti) i mjera za otklanjanje nezakonitosti (za nezakonitosti), čime se smanjuje rizik diskrecionog odlučivanja regulatornog organa i povećava transparentnost prema subjektima nadzora. Nadalje, izvršeno je i usklađivanje normi sa drugom domaćom regulativom (Zakon o privrednim društvima i Zakon o likvidaciji i stečaju društava za osiguranje). Dodatno, propisano je da se interna revizija mora obavljati u skladu sa međunarodno priznatim standardima. U krajnjem, predmet izmjena je i procentualni iznos godišnje naknade koju Agenciji za nadzor osiguranja na godišnjem nivou plaćaju osiguravajuća društva.

Agencija za nadzor osiguranja je tokom izvještajnog perioda, radila na usaglašavanju postojećih podzakonskih akata sa prethodno navedenim izmjenama Zakona o osiguranju. S tim u vezi, Savjet Agencije je tokom 2024. godine donio sljedeće podzakonske akte:

1. **Pravilnik o bližem načinu vršenja nadzora ("Službeni list Crne Gore", br. 098/24)**, u bitnom je donešen u cilju usklađivanja sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju ("Sl. list CG", broj 034/24 od 12.04.2024. godine). Navedenim Zakonom se u dijelu postupku nadzora, mijenjaju osnovi za izricanje nadzornih mjera, definiše se pojam „nepravilnost“, te se jasno razgraničavaju uslovi za donošenje pisanih upozorenja (za nepravilnosti) i mjera za otklanjanje nezakonitosti (za nezakonitosti). Ovo je zahtijevalo izmjene postojećeg pravilnika kako bi se unaprijedila njegova struktura, preciznije definisale odredbe koje uređuju postupak posrednog nadzora i jasnije utvrdili kriterijumi za nalažanje plaćanja posebne naknade.
2. **Pravilnik o izmjenama Pravilnika o bližem sadržaju i načinu pružanja informacija koje pruža društvo za osiguranje ("Službeni list Crne Gore", br. 019/23, 098/24)**. Ovim Pravilnikom izvršena je ispravka skraćenice za pojam dokumenta sa ključnim informacijama o investicionom proizvodu, pa je riječ „KIID“ zamijenjen riječima „predugovorni investicioni dokument“, kojima se preciznije definiše ista stvar.
3. **Pravilnik o izmjenama Pravilnika o sistemu upravljanja u društvima za osiguranje ("Službeni list Crne Gore", br. 025/23, 098/24)** u bitnom je donešen u cilju usklađivanja sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju ("Sl. list CG", broj 034/24 od 12.04.2024. godine). Navedenim Zakonom je u članu 46 stav 5 izmijenjena alineja 4, na način što je pojam „aktuarstvo“ zamijenjen pojmom „aktuarska funkcija“, zbog čega je bilo potrebno izmijeniti naziv toga pojma u članovima 6 i 9 ovog Pravilnika.
4. **Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o sadržaju izvještaja i drugih obavještenja i podataka koji se dostavljaju Agenciji za nadzor osiguranja i o načinu i rokovima njihovog dostavljanja ("Službeni list Crne Gore", br. 056/21, 081/23, 033/24, 098/24)** u bitnom je donešen u cilju usklađivanja sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju ("Sl. list CG", broj 034/24 od 12.04.2024. godine). Navedenim Zakonom definisan je okvir za poslovanje novih subjekata nadzora, koji mogu obavljati poslove iz djelatnosti osiguranja, s obzirom da je prepoznata potreba za daljim razvojem kanala prodaje osiguranja, odnosno distribucije osiguranja, i to: preduzetnik - posrednik u osiguranju, sporedni posrednik u osiguranju i sporedni zastupnik u osiguranju. U vezi sa tim, ovim Pravilnikom vrši se usklađivanje Pravilnika o sadržaju izvještaja i drugih obavještenja i podataka koji se dostavljaju sa odredbama Zakona o osiguranju, u smislu propisivanja obaveza redovnog izvještavanja Agencije od strane novih subjekta nadzora.

Shodno navedenom, izmijenjene su odredbe Pravilnika na način da su propisane obaveze izvještavanja za nove subjekte nadzora, kao i prateći obuhvat obrazaca i izvještaja P_OP, P_GO, Z_OP i Z_GO. Takođe, u skladu sa statusom zakonskog finansijskog izvještavanja novih obaveznika koji će obavljati poslove zastupanja, odnosno posredovanja u osiguranju, kao sporednu djelatnost, propisan je novi izvještaj S_PZ_GP sa podacima o ostvarenim prihodima po osnovu obavljanja djelatnosti koje uređuje Zakon o osiguranju i po osnovu pretežne djelatnosti, koje je sporedni zastupnik u osiguranju i sporedni posrednik u osiguranju dužan da dostavi Agenciji na godišnjem nivou.

5. **Pravilnik o izmjeni pravilnika o bližim uslovima za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju u bankama ("Službeni list Crne Gore", br. 001/13, 098/24)**, u bitnom je donešen u cilju usklađivanja sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju ("Sl. list CG", broj 034/24 od 12.04.2024. godine), na način što je izmijenjena preamula u Pravilniku. Takođe, izmjena se odnosi i na član 2 stav 1 Pravilnika budući da se poslije riječi „Centralne banke Crne Gore (u daljem tekstu: CBCG) i ”dodati riječ “prethodnu”, što predstavlja usklađivanje sa članom 65 stav 4 Zakona o osiguranju.
6. **Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o bližem načinu obavljanja poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju i pružanja intelektualnih i tehničkih usluga ("Službeni list Crne Gore", br. 146/22, 098/24)** u bitnom je donešen u cilju usklađivanja sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju ("Sl. list CG", broj 034/24 od 12.04.2024. godine). Naime, Zakonom o osiguranju izvršena je izmjena člana 4, koji propisuje koja lica koja mogu obavljati poslove iz djelatnosti osiguranja to je bilo potrebno uskladiti odredbe Pravilnika sa odredbom Zakona, na način što se propisuje bliži način obavljanja poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju za preduzetnika - posrednika u osiguranju, sporednog posrednika u osiguranju i sporednog zastupnika u osiguranju.
7. **Pravilnik o izmjeni pravilnika o postupanju po prigovorima osiguranika i drugih lica ("Službeni list Crne Gore", br. 120/23, 098/24)**, u bitnom je donešen u cilju usklađivanja sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju ("Sl. list CG", broj 034/24 od 12.04.2024. godine). Naime, Zakonom o osiguranju izvršena je izmjena člana 4, koji propisuje koja lica koja mogu obavljati poslove iz djelatnosti osiguranja to je bilo potrebno uskladiti odredbe Pravilnika sa odredbom Zakona, na način što će se propisati da se postupak razmatranja po prigovorima koji se podnose Agenciji za nadzor osiguranja, pored već propisanih subjekata, može podnijeti i na rad preduzetnika - posrednika u osiguranju, sporednog posrednika u osiguranju i sporednog zastupnika u osiguranju.
8. **Pravilnik o izmjeni pravilnika o bližim uslovima za izdavanje dozvole za obavljanje poslova osiguranja i kriterijumima za ocjenu podobnosti budućih kvalifikovanih imalaca i članova organa upravljanja ("Službeni list Crne Gore", br. 058/22, 098/24)**, u bitnom je donešen u cilju usklađivanja sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju ("Sl. list CG", broj 034/24 od 12.04.2024. godine). Naime, Zakonom je izvršena izmjena u članu 153 stav 4, shodno kojoj je bilo potrebno izvršiti usaglašavanje člana 15 stav 4 alineje 4 predmetnog Pravilnika, na način što lice koje Društvo namjerava da imenuje za ovlašćenog aktuara, umjesto ovjerene izjave da ispunjava uslove iz člana 48 stav 3 Zakona o osiguranju, dostavlja ovjerene izjave da nije član odbora direktora ili izvršni direktor, da nije povezan sa pravnim licem na način da posredno ili neposredno ima udio u društvu za osiguranje veći od 1% ili da je kao ovlašćeni aktuar učestvovao u obavljanju zakonske revizije toga društva za osiguranje u posljednje dvije godine, kao i da ispunjava opšte uslove utvrđene zakonom kojim se uređuje organizacija privrednih

društava. Pored navedene izmjene, ostali podaci koji se dostavljaju za lice koje Društvo namjerava da imenuje za ovlašćenog aktuara, a koji su propisani članom 15 stav 4, alineje 1, 2 i 3 predmetnog Pravilnika ostaju nepromijenjeni.

9. **Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o bližim dokazima o ispunjenosti uslova za izdavanje dozvole za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju ("Službeni list Crne Gore", br. 089/22, 098/24)** u bitnom je donešen u cilju usklađivanja sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju ("Sl. list CG", broj 034/24 od 12.04.2024. godine). Naime, Zakonom je izvršena izmjena u čl. 52a, 52b i 71a, na način što su prepoznate tri nove kategorije subjekata nadzora na tržištu osiguranja - sporedni posrednik u osiguranju, preduzetnik - posrednik u osiguranju i sporedni zastupnik u osiguranju. Za navedene subjekte nadzora, članom 52a stav 5, 52b stav 5 i 71a stav 5 Zakona o osiguranju, propisano je da regulatorni organ propisuje bliže dokaze o ispunjenosti uslova za izdavanje saglasnosti za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju, odnosno uslova za izdavanje dozvole preduzetniku - posredniku u osiguranju. Takođe, članom 208c Zakona o osiguranju je propisano da će se podzakonski akti iz člana 52a stav 5, 52b stav 5 i 71a stav 5 ovog zakona donijeti u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu Zakona. Imajući u vidu navedeno, ocijenjeno je da je potrebno izvršiti usklađivanje teksta Pravilnika o bližim dokazima o ispunjenosti uslova za izdavanje dozvole za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju.
10. **Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o intelektualnim i tehničkim uslugama koje se mogu obavljati pored poslova posredovanja odnosno zastupanja u osiguranju ("Službeni list Crne Gore", br. 146/22, 098/24);** u bitnom je donešen u cilju usklađivanja sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju ("Sl. list CG", broj 034/24 od 12.04.2024. godine). Naime, shodno izmjenama i dopunama Zakona, ocijenjeno je da je potrebno izvršiti usklađivanje teksta Pravilnika o intelektualnim i tehničkim uslugama koje se mogu obavljati pored poslova posredovanja odnosno zastupanja u osiguranju („Sl. list CG“ broj 146/22 od 28.12.2022. godine) sa odredbama Zakona, na način da se pružanje intelektualnih i tehničkih usluga omogućiti i preduzetniku - posredniku u osiguranju.
11. **Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o sadržini i načinu vođenja registara podataka o društvima za osiguranje i drugim subjektima koji podliježu kontroli agencije za nadzor osiguranja ("Službeni list Crne Gore", br. 064/19, 131/21, 098/24).** Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju ("Sl. list CG", broj 034/24 od 12.04.2024. godine) u članu 51 stav 3 propisano je da bliži način obavljanja poslova posredovanja u osiguranju iz st. 1 i 3 ovog člana utvrđuje regulatorni organ, dok je u članu 65 stav 8 istog propisano da bliži način obavljanja poslova zastupanja u osiguranju iz stava 1 ovog člana i bliže uslove za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju iz stava 4 ovog člana utvrđuje regulatorni organ. Nadalje, članom 208 c navedenog zakona propisano je da će se podzakonski akti iz člana 52a stav 5, člana 52b stav 5, člana 62 stav 7, člana 65 stav 8 i člana 71a stav 5 donijeti u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona. Shodno prethodno navedenoj izmjeni Zakona, izvršeno je usaglašavanje odredbi Pravilnika o sadržini i načinu vođenja registara podataka o društvima za osiguranje i drugim subjektima koji podliježu kontroli Agencije za nadzor osiguranja („Sl. list CG“ br. 64/19 i 131/21), na način što je propisan bliži način obavljanja poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju za preduzetnika - posrednika u osiguranju, sporednog posrednika u osiguranju i sporednog zastupnika u osiguranju.

12. Odluka o naknadama Agencije za nadzor osiguranja ("Službeni list Crne Gore", br. 026/15, 038/15, 129/22, 099/23, 104/24). u bitnom je donešen u cilju usklađivanja sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju ("Sl. list CG", broj 034/24 od 12.04.2024. godine). Naime, navedenim Zakonom izvršene su izmjene u članu 4, kojima su propisana lica koja mogu obavljati poslove iz djelatnosti osiguranja, na način što su uvrštena u djelatnost osiguranja sljedeća lica: preduzetnik - posrednik u osiguranju, sporedni posrednik u osiguranju i sporedni zastupnik u osiguranju. Shodno navedenom, izvršene su izmjene člana 2 stav 1 tačka 4 Odluke, na način što su uvrštena navedena lica, u dijelu definisanja visine i načina obračuna naknada.

U toku 2024. godine, Agencija za nadzor osiguranja je radila i na pripremi Predloga novog Zakona o osiguranju kojim se u pravni sistem Crne Gore prenose Direktiva 2009/138/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) i Direktiva 2016/97 Evropskog parlamenta i Savjeta o distribuciji osiguranja (IDD), čije je stupanje na snagu predviđeno danom ulaska Crne Gore u Evropsku uniju. Konačni nacrt predmetnog Zakona sa transpozicionim tabelama upućen je Evropskoj komisiji 28. 6. 2024. godine od strane Direktorata za pristupanje i pravnu tekovinu EU Ministarstva evropskih poslove. Takođe navedeni nacrt dostavljen je i Ministarstvu finansije na dalje postupanje. Evropska komisija je dana 30. 7. 2024. godine obavijestila Direktorat za pristupanje i pravnu tekovinu EU Ministarstvo evropskih poslova da se procedura može nastaviti prema Vladi te da se nakon usvajanja u Skupštinu Crne Gore dostavi Evropskoj komisiji. Do dana sačinjavanja ovog izvještaja, Zakon o osiguranju, kojim se u pravni sistem Crne Gore prenose Direktiva 2009/138/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) i Direktiva 2016/97 Evropskog parlamenta i Savjeta o distribuciji osiguranja (IDD) je, nakon procedure dobijanja potrebnih mišljenja i usvajanja na Vladi, usvojen u Skupštini Crne Gore dana 20. 5. 2025. godine.

Agencija za nadzor osiguranja je pripremila predlog Izmjena i dopuna Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju, koji je dostavljen Vladi Crne Gore na razmatranja. Razlozi za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju su prije svega obaveza usaglašavanja domaće regulative sa propisima Evropske Unije. Pored navedenog razloga, prepoznata je i neophodnost unaprjeđenja propisa kroz usaglašavanje sa praksom i dosadašnjim iskustvima u primjeni važećeg Zakona. Izmjene koje sadrži ovaj predlog predstavljaju usaglašavanje sa evropskom pravnom tekovinom, i to sa Direktivom (EU) 2021/2118 Evropskog parlamenta i Vijeća od 24. novembra 2021. godine o izmjeni Direktive 2009/103/EZ u odnosu na osiguranje od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila i izvršenje obaveze osiguranja od takve odgovornosti. Predlogom Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju vrši se usaglašavanje i sa pojedinim odredbama Zakona o osiguranju koji će stupiti na snagu danom ulaska Crne Gore u EU. Ovo naročito ako se uzme u obzir da su predložene izmjene i dopune Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju predviđene kao odložena primjena čime se ne dovodi u pitanje da će dva propisa koja će stupiti na snagu danom ulaska Crne Gore u EU biti u koliziji. Pored usaglašavanja sa regulativom EU i važećom domaćom regulativom, dosadašnja praksa je pokazala kako su prilikom primjene važećeg zakona uočene izvjesne terminološke nejasnoće, te su predloženim izmjenama i dopunama iste preformulisane i precizirane u cilju nedvosmislene primjene zakona u praksi.

Sa aspekta svega prethodno navedenog može se zaključiti da je izvještajni period bio veoma zahtjevan za Agenciju za nadzor osiguranja zbog rada na izradi tri zakona i brojnih podzakonskih akata, budući da je Agencija radila na usklađivanju pravnih propisa sa novim zakonskim rješenjima. Uprkos izazovima, uspješno su sprovedene ključne aktivnosti koje su unaprijedile regulatorni okvir osiguranja.

6. RJEŠAVANJE PO PRIGOVORIMA OSIGURANIKA I DRUGIH KORISNIKA OSIGURANJA

Imajući u vidu nadležnosti propisane članom 177 Zakona o osiguranju, Agencija za nadzor osiguranja, kao institucija nadležna za postupanje po prigovorima ugovarača osiguranja, osiguranika i drugih lica koja imaju određena prava po osnovu ugovora o osiguranju je **u toku 2024. godine primila ukupno 89 prigovora**, od kojih se 83 odnosilo na postupanje društava za osiguranje, a šest na postupanje Nacionalnog biroa osiguravača.

U dijelu prigovora, od ukupnog broja:

- 57 prigovora odnosilo se na naknadu štete po osnovu osiguranja od autoodgovornosti, i to u vezi sa obračunom i isplatom nespornog dijela štete, odnosno primjenom bonus malus sistema;
- 16 prigovora odnosilo se na naknadu štete po osnovu osiguranja od posljedica nesrećnog slučaja (nezgode);
- tri prigovora odnosila su se na naknadu štete po osnovu osiguranja imovine;
- tri prigovora odnosila su se na kasko osiguranje;
- dva prigovora odnosila su se na putno osiguranje;
- dva prigovora odnosilo se na naknadu štete, isplatu osigurane sume ili kapitalizacije po osnovu osiguranja života;
- jedan prigovor odnosila su se na dodatno zdravstveno osiguranje;
- jedan prigovor odnosila su se na dopunsko zdravstveno osiguranje;
- tri prigovora odnosilo se na putno zdravstveno osiguranje;
- jedan prigovor odnosio se na osiguranje za slučaj nemogućnosti vraćanja kredita;

U pogledu rezultata postupaka po prigovorima, postupak je okončan za svih 89 prigovora.

Od ukupnog broja riješenih:

- **61 prigovora bilo je neosnovano** – podnosilac nije dostavio potrebnu dokumentaciju na kojoj bazira prigovor ili je društvo u postupku naknade štete ispoštovalo sve obaveze shodno primjenjivim zakonskim i podzakonskim propisima i uslovima osiguranja koji se primjenjuju na polisu;
- **23 prigovora je bilo osnovano**, pa je u postupku rješavanja prigovora, u dogovoru sa podnosiocem prigovora, društvo isplatilo dodatni iznos na ime naknade štete, odnosno sa podnosiocem je potpisano vansudsko poravnanje;
- **po pet prigovora postupak je obustavljen**, iz razloga što je podnosilac povukao prigovor ili odustao od daljeg postupka pred Agencijom ili je pokrenuo postupak pred Centrom za alternativno rješavanje sporova, odnosno nadležnim sudom.

Predmet prigovora najčešće je bilo postupanje društava za osiguranje po zahtjevima za naknadu štete, u pogledu načina procjene štete, obračuna naknade štete, zahtijevane dokumentacije za dodatni iznos prvobitno opredijeljene naknade ili osnova za odbijanje odštetnog zahtjeva.

7. PREKRŠAJNI POSTUPCI

Tokom 2024. godine, **predstavnici Agencije su prisustvovali na 73 ročišta**, u postupcima pokrenutim po zahtjevima za pokretanje prekršajnih postupaka podnešenim u 2023 godini. U izvještajnom periodu, sudskom odlukom okončano je 36 predmeta koji su inicirani tokom 2023. godine. Svi navedeni predmeti odnosili su se na bitno istovjetno činjenično stanje, a sud je zauzeo

drugačiji stav od stava Agencije u pogledu tumačenja dana saznanja za počinjeni prekršaj, što je rezultiralo donošenjem presuda u korist okrivljenih.

Agencija za nadzor osiguranja je u toku izvještajnog perioda podnijela jedan zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka, i to zbog kršenja odredbe člana 196 stav 1 tačka 48 Zakona o osiguranju. Biće navedenog prekršaja sastoji se u onemogućavanju lica za nadzor osiguranja da vrši nadzor u skladu sa članom 121 stav 1 Zakona o osiguranju, od strane počinioca prekršaja. Dok se konkretna radnja počinioca prekršaja bliže određuje članom 121 stav 1 tačka 3 Zakona o osiguranju, a to je nestavljanje na uvid računovodstvene i druge dokumentacije, poslovne knjige ili pojedinih djelova poslovnih knjiga i drugih evidencija. Pokretanje ovog postupka ima za cilj da se odgovori na uočene nedosljednosti u informacijama koje je Društvo dostavilo tokom kontrole, čime je dodatno otežan nadzor i utvrđivanje činjeničnog stanja. Time je Agencija jasno ukazala da neće tolerisati neodgovoran odnos subjekata nadzora prema regulatornom organu, jer bi takva praksa mogla dovesti do ozbiljnog narušavanja nadzorne funkcije i ugroziti samu svrhu postojanja Agencije.

8. LICENCIRANJE

U dijelu svojih nadležnosti, vezanih za ulazak novih subjekata na tržište osiguranja odnosno licenciranja subjekata - izdavanje dozvola za rad, saglasnosti, ovlašćenja i odobrenja za obavljanje određenih poslova, Agencija je postupala po primljenim zahtjevima, te je tokom 2024. godine društvima za osiguranje izdala:

- **9 odobrenja** na izbor spoljnog revizora (čl. 168 Zakona);
- **1 saglasnost** na statut (čl. 39 Zakona);
- **11 saglasnosti** za imenovanje članova odbora direktora (čl. 49 Zakona);
- **2 saglasnosti** za imenovanje izvršnog direktora (čl. 49 i 50 Zakona);
- **212 saglasnosti** za obavljanje poslova posredovanja i zastupanja u osiguranju (čl. 60 i 72 Zakona);

U izvještajnom periodu, u dijelu licenciranja subjekata koji obavljaju poslove posredovanja odnosno zastupanja u osiguranju, Agencija je izdala jednu dozvolu za rad društvu za posredovanje u osiguranju (čl. 56 Zakona). U navedenom periodu Agencija nije izdala niti jednu dozvolu za rad društvu za zastupanje u osiguranju (čl. 69 Zakona).

U toku 2024. godine, Agencija je postupajući po službenoj dužnosti, prateći izvršavanje zakonskih obaveza kao i promjene koje su se dešavale na tržištima finansijskih usluga u Crnoj Gori, donijela i jedno rješenje o ukidanju dozvole društvu za zastupanje u osiguranju;

Ukidanje dozvole za rad preduzetniku, zastupniku u osiguranju rezultat je Zahtjeva kojim je isti obavjestio Agenciju da namjerava da promijeni djelatnost na osnovu koje prestaje da bude subjekt nadzora Agencije, u smislu Zakona o osiguranju (čl. 70 Zakona).

Kada su u pitanju saglasnosti izdate Nacionalnom birou, Agencija je tokom 2024. godine, shodno nadležnostima propisanim Zakonom o obaveznom osiguranju u saobraćaju, u redovnom postupku donijela Rješenje o davanju saglasnosti na odluku o visini redovnog doprinosa Garantnom fondu za 2025. godinu ("Službeni list Crne Gore", br. 120/24).

U dijelu prenosa poslova, u smislu Pravilnika o prenosu poslova društava za osiguranje, u toku 2024. godine, Agenciji nijesu dostavljana obavještenja i dokumentacija za poslove odnosno poslovne procese, koje društva namjeravaju da prenesu na druga lica.

9. ORGANIZACIJA OBUKE I STRUČNOG ISPITA ZA AKTUARE I ZASTUPNIKE I POSREDNIKE U OSIGURANJU

9.1. Organizacija obuke i polaganja stručnog ispita za obavljanje poslova ovlašćenog aktuara

Agencija je, u izvještajnom periodu, završila edukativne aktivnosti u okviru **drugog redovnog ciklusa edukacije za ovlašćene aktuare**, započete u 2023. godini, koje se sprovode u skladu sa *Zakonom o osiguranju i Pravilnikom o uslovima za polaganje, načinu polaganja i programu stručnog ispita za obavljanje poslova ovlašćenog aktuara*.

Komisija za stručni ispit za obavljanje poslova ovlašćenog aktuara, imenovana od strane Savjeta Agencije, je tokom 2024. godine organizovala sprovođenje obuke i polaganja ispita iz preostalih osam predmeta (*Stohastičko modeliranje, Aktuarska matematika I, Životno osiguranje, Penzijsko osiguranje, Zdravstveno osiguranje, Investicije i upravljanje imovinom, Računovodstvo osiguranja i Profesionalizam i etički kodeks*) kao i polaganje iz predmeta *Domaće zakonodavstvo*. Za pet kandidata koji su, u okviru drugog redovnog ciklusa edukacije za ovlašćene aktuare, stekli pravo na obuku i polaganje stručnog ispita za obavljanje poslova ovlašćenog aktuara, održano je ukupno 12 ispitnih rokova, i to po jedan ispitni rok iz predmeta *Aktuarska matematika I, Životno osiguranje, Zdravstveno osiguranje, Investicije i upravljanje imovinom, Računovodstvo osiguranja i Domaće zakonodavstvo*, dok su iz predmeta *Stohastičko modeliranje, Penzijsko osiguranje i Profesionalizam i etički kodeks* održana po dva ispitna roka.

Pored navedenog, Agencija je, u 2024. godini, sprovela i postupak **vanrednog priznavanja predmeta u okviru stručnog ispita** i organizovala **vanrednu obuku i polaganje pojedinih predmeta u okviru stručnog ispita**. Agencija je, u martu 2024. godine, objavila *Poziv za prijavljivanje za vanredno priznavanje predmeta u okviru stručnog ispita za obavljanje poslova ovlašćenog aktuara i vanrednu obuku i polaganje dijela stručnog ispita za obavljanje poslova ovlašćenog aktuara*. Komisija za priznavanje predmeta u okviru stručnog ispita je odlučila po pristiglim prijavama, u skladu sa odredbama *Pravilnika o uslovima za polaganje, načinu polaganja i programu stručnog ispita za obavljanje poslova ovlašćenog aktuara*. Za tri kandidata koji su stekli pravo na vanrednu obuku i polaganje pojedinih predmeta u okviru stručnog ispita za obavljanje poslova ovlašćenog aktuara, u izvještajnom periodu su održani obuka i po jedan ispitni rok iz tri predmeta (*Ekonomija, Računovodstvo osiguranja i Profesionalizam i etički kodeks*) kao i jedan ispitni rok iz predmeta *Domaće zakonodavstvo*.

Svih osam kandidata koji su u izvještajnom periodu pohađali edukaciju za ovlašćene aktuare su uspješno položili stručni ispit za obavljanje poslova ovlašćenog aktuara. Na dan sačinjavanja ovog Izvještaja šest kandidata je steklo ovlašćenje Agencije za obavljanje aktuarskih poslova, na koji način se ukupan broj ovlašćenih aktuara na crnogorskom tržištu osiguranja povećao na trideset.

9.2. Organizacija polaganja stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju

U skladu sa Zakonom o osiguranju i Pravilnikom o sadržini i načinu polaganja stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju, Agencija organizuje polaganje stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju, koji se polaže za obavljanje poslova:

- posredovanja i zastupanja u osiguranju,
- posredovanja u osiguranju,
- zastupanja u osiguranju.

Uvažavajući potrebe tržišta za frekventnijom organizacijom stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju, te kako bi se pružila prilika značajnom broju zainteresovanih fizičkih lica da polažu isti i steknu ovlašćenje za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju, Agencija je u 2024. godini održala **šest ispitnih rokova za polaganje stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju.**

U izvještajnom periodu, svih šest ispitnih rokova (**februarski, martovski, aprilski, junski, septembarski i novembarski rok 2024. godine**) održani su u skladu sa Pravilnikom o sadržini i načinu polaganja stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju („Službeni list Crne Gore“, br. 122/22 i 81/23), kojim je propisana sadržina stručnog ispita na način da:

- **Stručni ispit za obavljanje poslova posredovanja i zastupanja u osiguranju** obuhvata provjeru znanja iz predmeta: Osnovi osiguranja, Obligaciono pravo, Posredovanje u osiguranju i Zastupanje u osiguranju;
- **Stručni ispit za obavljanje poslova posredovanja u osiguranju** obuhvata provjeru znanja iz predmeta: Osnovi osiguranja, Obligaciono pravo i Posredovanje u osiguranju;
- **Stručni ispit za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju** obuhvata provjeru znanja iz predmeta: Osnovi osiguranja, Obligaciono pravo i Zastupanje u osiguranju.

U februarskom ispitnom roku 2024. godine za polaganje stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju prijavilo se 51 kandidata. Na ispit je izašlo 41 kandidata, od kojih su 24 kandidata položila stručni ispit, 5 kandidata ostvarilo status „ispit djelimično položen“ i upućeni su na polaganje dijela stručnog ispita u narednom ispitnom roku, dok 12 kandidata nijesu položila ispit.

U martovskom ispitnom roku 2024. godine za polaganje stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju prijavilo se 56 kandidata. Na ispit je izašao 41 kandidat, od kojih su 22 kandidata položila stručni ispit, 14 kandidata ostvarilo status „ispit djelimično položen“ i upućeni su na polaganje dijela stručnog ispita u narednom ispitnom roku, dok 5 kandidata nijesu položila ispit.

U aprilskom ispitnom roku 2024. godine za polaganje stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju prijavilo se 30 kandidata. Na ispit je izašlo 23 kandidata, od kojih su 9 kandidata položila stručni ispit, 8 kandidata ostvarilo status „ispit djelimično položen“ i upućeni su na polaganje dijela stručnog ispita u narednom ispitnom roku, dok 6 kandidata nijesu položila ispit.

U **junskom ispitnom roku 2024. godine** za polaganje stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju prijavilo se 49 kandidata. Na ispit je izašlo 44 kandidata, od kojih su 8 kandidata položila stručni ispit, 20 kandidata ostvarilo status „ispit djelimično položen“ i upućeni su na polaganje dijela stručnog ispita u narednom ispitnom roku, dok 16 kandidata nijesu položila ispit.

U **septembarskom ispitnom roku 2024. godine** za polaganje stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju prijavilo se 37 kandidata. Na ispit je izašao 31 kandidat, od kojih su 19 kandidata položila stručni ispit, 9 kandidata ostvarilo status „ispit djelimično položen“ i upućeni su na polaganje dijela stručnog ispita u narednom ispitnom roku, dok 3 kandidata nijesu položila ispit.

U **novembarskom ispitnom roku 2024. godine** za polaganje stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju prijavilo se 70 kandidata. Na ispit je izašlo 64 kandidata, od kojih su 24 kandidata položila stručni ispit, 24 kandidata ostvarilo status „ispit djelimično položen“ i upućeni su na polaganje dijela stručnog ispita u narednom ispitnom roku, dok 16 kandidata nijesu položila ispit.

10. SARADNJA NA UNUTRAŠNJEM I MEĐUNARODNOM PLANU

10.1. Saradnja na unutrašnjem planu

U 2024. godini, u skladu sa nadležnostima Agencije nastavljena je saradnja sa institucijama u Crnoj Gori: Skupštinom Crne Gore, Vladom Crne Gore, Ministarstvom finansija, Savjetom za finansijsku stabilnost, Nacionalnim biroom osiguravača, Crnogorskim aktaurskim društvom, Centralnom bankom Crne Gore, Komisijom za tržište kapitala, Sektorom za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma Uprave policije, Privrednom komorom Crne Gore, Zavodom za statistiku Crne Gore i drugim institucijama.

U domenu evropskih integracija Agencija je aktivno učestvovala u pregovaračkom procesu i intenzivno sarađivala sa Vladom Crne Gore, Ministarstvom evropskih poslova i Kancelarijom za evropske integracije, kao vodećim institucijama u pregovaračkom procesu, kao i sa drugim nadležnim institucijama. Svoje obaveze Agencija je realizovala prije svega kroz aktivan rad na ispunjavanju završnih mjerila u Radnim grupama koje su formirane za sljedeća pregovaračka poglavlja (PP):

- **PP 4** - Slobodno kretanje kapitala,
- **PP 9** - Finansijske usluge,
- **PP 17** - Ekonomska i monetarna unija,
- **PP 28** – Zaštita potrošača.

Predstavnici Agencije su imali aktivnu ulogu i u pripremi nacрта regulative i izrade pratećih analiza usklađenosti sa tekovinom EU u cilju ispunjavanja završnih mjerila navedenih poglavlja za oblast osiguranja. U skladu sa usvojenim Mapama puta, Agencija je u saradnji sa Ministarstvom evropskih poslova, Kancelarijom za evropske integracije, Ministarstvom finansija i Centralnom bankom Crne Gore, sprovodila intezivne aktivnosti na ubrzanom usklađivanju pravnog okvira Crne Gore sa zahtijevanim EU ACQUIS-om, kao i na pripremi tehničke dokumentacije i analiza, kojima su ispunjeni zahtjevi iz završnih mjerila za privremeno zatvaranje pregovora u

pregovaračkim poglavljima : PP 4 - Slobodno kretanje kapitala, PP 9 - Finansijske usluge, i PP 17 - Ekonomska i monetarna unija

Predstavnici Agencije su takođe učestvovali i u aktivnostima u vezi sa ispunjenjem ugovornih obaveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, kroz sastanke koordinacionih struktura uspostavljenih sa ciljem pripreme strateških dokumenata na nacionalnom nivou, pripremu priloga iz nadležnosti Agencije u svrhu redovnog izvještavanja institucija EU, kao što su godišnji Izvještaj Evropske Komisije o Crnoj Gori i Program ekonomskih reformi Crne Gore, a uzeli su i učešće u radnoj grupi za sprovođenje predsjedavanja Crne Gore CEFTA 2006 za 2024. godinu.

Agencija za nadzor osiguranja je, u saradnji sa Ekonomskim fakultetom Univerziteta Crne Gore, u utorak 26. novembra 2024. godine organizovala treći po redu Dan osiguranja, koji je okupio značajan broj učesnika, među kojima su se isticali predstavnici industrije osiguranja, članovi akademske zajednice te studenti Ekonomskog fakulteta. U radnoj dijelu predstavljena je tema otvorenih investicionih fondova i povezanosti tržišta osiguranja i tržišta kapitala, naročito u kontekstu novih Unit-linked proizvoda osiguranja, nakon koje je održana panel diskusija na temu Životno osiguranje – stanje i perspektive.

U skladu sa Sporazumom zaključenim sa Centralnom bankom Crne Gore Agencija je prema zahtjevima za kreiranje nacionalnih statističkih računa po metodologiji Evropskog sistema računa - ESA 2010, uspješno realizovala aktivnosti definisanju tehničkih aspekata razmjene podataka između informacionih sistema i prilagođavanju i implementaciji novih izvještajnih obrazaca za potrebe izrade statistike finansijskih računa za oblast osiguranja. Aktivnosti su realizovane i u saradnji sa tržištem osiguranja u domenu sprovođenja smjernica za izvještavanje, mapiranja novog kontnog okvira i usaglašavanja izvještajnih pozicija. Implementacija procesa je zaokružena izmjenom regulatornog okvira i kreiranjem novih izvještajnih obrazaca u informacionom sistemu Agencije, koji su započeti u četvrtom kvartalu 2024. godine.

Agencija je u saradnji sa Ministarstvom finansija i Centralnom Bankom Crne Gore, a uz podršku Evropskog fonda za jugoistočnu Evropu, uspješno realizovala proces izrade Strategije finansijskih tehnologija (Fintech strategiju) za period 2025-2029. Strategija predviđa razvoj finansijskih usluga za građane kroz primjenu tehnoloških inovacija, ubrzanje procesa i veću dostupnost, dok će poslovni sektor imati priliku da razvija inovativne proizvode i usluge, što će doprineti privrednom rastu i stvaranju novih radnih mjesta. Implementacija Strategije je planirana kroz Akcioni plan za period 2025-2026. Agencija sa ostalim regulatorima na finansijskom tržištu Crne Gore planira i aktivnosti pokretanja zajedničkog Centra za inovacije kao i Sandbox mehanizma za pružanje smjernica i omogućavanje testiranja inovativnih fintech rješenja.

Agencija za nadzor osiguranja je, kroz saradnju sa Crnogorskim aktuarskim društvom - CAD, podržala inicijative CAD-a usmjerene ka edukaciji aktuara i popularizaciji aktuarske profesije, koja je od posebne važnosti za čitav sistem osiguranja. Zajedno sa predstavnicima CAD-a razmatrane su načelne ideje i mogućnosti za dalju formalnu edukaciju i usavršavanje aktuarskog kadra. Osim toga, realizovane su i zajedničke aktivnosti na organizaciji seminara i konferencija, koje su imale za cilj dalje usavršavanje ovlašćenih aktuara i generisanje dodatnog interesovanja za buduće ovlašćene aktuare.

U 2024. godini Agencija je u saradnji sa Ekonomskim fakultetom Univerziteta Crne Gore, uspješno realizovala praktičnu nastavu u okviru „Programa studentske stručne prakse Ekonomskog fakulteta“, za tri studenta završne godine Osnovnih akademskih studija. Studenti su tokom obavljanja praktične nastave, uz individualno mentorstvo rukovodnog kadra u Agenciji, imali priliku da teorijska znanja koja su stekli na navedenim predmetima tokom studija primijene

u praksi u okviru poslovanja Agencije za nadzor osiguranja, te da unaprijede praktična znanja i vještine potrebne u profesionalnoj karijeri.

10.2. Saradnja na međunarodnom planu

U dijelu međunarodne saradnje u 2024. godini Agencija je najveći dio saradnje ostvarila sa partnerskim supervizorima osiguranja, kao što su supervizor austrijskog finansijskog tržišta (FMA), Agencijom za nadzor osiguranja Slovenije (AZN), Hrvatskom agencijom za nadzor finansijskih usluga (HANFA), Agencijom za nadzor osiguranja Sjeverne Makedonije (ASO), Evropskim nadzornim tijelom za nadzor osiguranja i penzija – EIOPA, te Međunarodnim udruženjem supervizora osiguranja (IAIS).

Kroz aktivnu ulogu i učešće u inicijativama, Agencija u kontinuitetu sprovodi aktivnosti na razvoju saradnje sa međunarodnim partnerima, naročito Međunarodnim udruženjem supervizora osiguranja (IAIS), čiji je Agencija punopravni član, Evropskim tijelom za nadzor osiguranja i profesionalnih penzija (EIOPA), Evropskom delegacijom u Crnoj Gori i Grupom Svjetske banke.

U decembru 2024. godine potpisan je Memorandum o saradnji između Agencije za nadzor osiguranja i Nadzornog tijela za finansijsko tržište Albanije (AFSA). Memorandumom je bliže definisana saradnja na osnovama zajedničkog povjerenja i razumijevanja u oblasti nadzora osiguravajućih društava na principima i procedurama najbolje evropske i međunarodne prakse.

Delegacija Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore je u novembru 2024. godine učestvovala na Godišnjoj konferenciji u organizaciji Evropskog nadzornog tijela za nadzor osiguranja i penzija – EIOPA, koja je održana u sjedištu EIOPA-e u Frankfurtu, na kojoj su prezentirani novi pravci razvoju supervizije osiguranja i penzija na području Evropske Unije. Glavne teme konferencije bile su konvergencija nadzorne prakse, primjena projekta PEPP, ako i razvoj regulatornog okvira osiguranja i penzija u cilju obezbjeđivanja okvira za inovacije. Na konferenciji je prezentirana strategija EIOPA-e u pogledu novih prioriteta politike koje se sa propisa usmjeravaju na nadzor, što će doprinijeti napretku EIOPA-e u podsticanju konvergencije nadzora na tržištima osiguranja i penzijskog osiguranja. Konferencija je takođe obezbijedila brojne mogućnosti za bilateralne susrete i razmjene mišljenja.

Međunarodno udruženje supervizora osiguranja (IAIS), čiji je Agencija punopravni član, je u saradnji sa domaćinom skupa, Mađarskom narodnom bankom (NMB), u oktobru 2024. godine organizovala IAIS CEET Regionalni Seminar na kojima su učestvovali brojni supervizori osiguranja iz zemalja Centralne, Istočne i Jugoistočne Evrope i regiona Južnog Kavkaza, koji su članovi IAIS, a među njima i predstavnici Agencije za nadzor osiguranja.

U cilju prenošenja i primjene složene pravne tekovine EU za oblast osiguranja kao i supervizorske prakse u skladu sa EU standardima i smjernicama EIOPA, Agencija sprovodi kontinuirane aktivnosti koje su usmjerene na obezbjeđivanje razvoj saradnje sa međunarodnim partnerima.

11. PROJEKTI

11.1. Projekti koji se realizuju u saradnji sa Evropskom unijom

U skladu sa strateškim ciljem izgradnje stručnih kapaciteta u Agenciji i dostizanja standarda supervizorske prakse EU za oblast osiguranja, u skladu sa pravnom tekovinom EU i standardima

i smjernicama EIOPA, Agencija sprovodi kontinuirane aktivnosti koje su usmjerene na obezbjeđivanje tehničke pomoći za razvoj stručnih i tehničkih kapaciteta Agencije.

Shodno navedenom, Agencija je u 2024. godini sprovodila intenzivne aktivnosti sa međunarodnim i domaćim institucijama i udruženjima u oblasti osiguranja, institucijama Evropske unije, prije svega sa Delegacijom Evropske unije u Crnoj Gori, kao sa i Vladom Crne Gore, institucijama iz Grupe Svjetske banke, Međunarodnim udruženjem supervizora osiguranja (IAIS) i drugim partnerima.

Najznačajnije aktivnosti koje su realizovane se odnose na pripremu projektne dokumentacije za implementaciju Twinning projekta „Support for regulation of the financial services in Montenegro“ koja je Agencija kandidovala u okviru instrumenta predpristupne pomoći EU, IPA III (2024-2027), a koji se odnose na obezbjeđivanje tehničke pomoći i podrške za dalju izgradnju stručnih kapaciteta u Agenciji u području posredne analize tržišta i pratećih prudencijalnih alata i primjenu novog MSFI 17. Pored navedenog, značajne aktivnosti su realizovane u domenu pripreme projektne dokumentacije za implementaciju projekta koji Agencija kandidovala takođe u okviru instrumenta predpristupne pomoći EU, IPA III (2024-2027), a koji se odnosi na dalje unaprjeđenje i razvoj IT sistema Agencije kroz uspostavljanje novih elektronskih servisa za građane, kao i povećanje kvaliteta podataka kroz automatizovanu razmjenu podataka IT sistema Agencije sa eksternim registrima.

11.2. Projekti sa međunarodnim partnerima

Međunarodno udruženje supervizora osiguranja (IAIS), čiji je Agencija član, je u novembru 2023. godine objavila dokument pod nazivom “Poziv na akciju: uloga nadzornih tijela osiguranja u rješavanju nedostataka u zaštiti od prirodnih katastrofa” u kojem se ističe pet glavnih područja aktivnosti supervizora osiguranja preko kojih bi trebali doprinijeti rješavanju problema neadekvatne zaštite od rizika prirodnih katastrofa, a to su:

- Procjena veličine jaza u osiguranju;
- Povećanje finansijske pismenosti potrošača i svijesti o rizicima;
- Podsticanje prevencije rizika;
- Prilagođavanje regulatornog i nadzornog okvira radi obezbjeđenja veće dostupnosti osiguranja i kvalitetnijeg osiguravajućeg pokrivača;
- Savjetovanje vlade i industrije osiguranja o finansijskoj inkluziji i društvenoj otpornosti.

Kako je Crna Gora svojom geografskom pozicijom značajno izložena seizmičkim ali i narastajućim klimatskim promjenama, Agencija je prepoznala svoju jedinstvenu poziciju i odgovornost za pronalaženje sistemskog rješenja u cilju ublažavanja finansijskih posljedica od prirodnih katastrofa. U tom smislu Agencija je tokom 2024. godine sprovedla istraživanje o stepenu osiguranja najznačajnijih nacionalnih interesa, odnosno građevinskih objekata, motornih vozila i poljoprivrednih gazdinstava u Crnoj Gori od rizika prirodnih katastrofa i nepogoda kao što su zemljotres, poplava, oluja i grad. Rezultati su pokazali loše, ali očekivano stanje stvari u pogledu penetracije osiguranja od katastrofa. U odnosu na ukupni broj popisanih objekata u Crnoj Gori na zadnjem Popisu iz 2023. godine (396.873) osnovnim osiguranjem imovine koje uključuje rizike požara, oluje, grada, udara groma, pada letjelice, udara motornog vozila u objekat, manifestacija i demonstracija osigurano je 10,15% objekata, dok je od rizika poplava taj procenat svega 1,16%, a od rizika zemljotresa 1,06%. Poljoprivredna gazdinstva su takođe u najvećoj mjeri neosigurana pri čemu je osiguranjem od rizika poplave i oluje pokriveno svega 1,14% poljoprivrednih gazdinstava, a od rizika grada svega 0,004%.

Imajući u vidu ovakve rezultate, Agencija je uz podršku UNDP-a u Crnoj Gori izradila Mapu puta za integrisanje akcija za klimatske promjene u crnogorski sektor osiguranja, izrađenu na osnovi sveobuhvatne analize stanja, procjene kapaciteta crnogorskog sektora osiguranja i rizika kojima je izložena Crna Gora. Kroz temeljno istraživanje i analizu Mapa puta je ponudila konkretne preporuke usmjerene na javno-privatno partnerstvo i međuinstitucionalnu saradnju, kroz unaprjeđenje analitike klimatskih podataka u Crnoj Gori, razvijanje zakonodavnog okvira i nacionalne strategije za ublažavanje finansijskih posljedica od prirodnih katastrofa, formulisane sveobuhvatnih ESG smjernica za crnogorski sektor osiguranja i stvaranje mehanizma odnosno osiguravajućih pulova za transfer rizika prirodnih katastrofa kod osiguranja poljoprivrede i osiguranja imovine, što je kao praksa prisutno kod brojnih evropskih zemalja. Udruživanjem i formiranjem pulova osiguravača radi zajedničkog preuzimanja rizika smanjuje se njihova individualna izloženost, a istovremeno se povećava kapacitet za pokriće većih gubitaka i kapacitet za prenos viška rizika u reosiguranje.

Agencija će u narednom periodu, a zasnovano na iskustvima brojnih evropskih zemalja koje imaju sistemski uspostavljene nacionalne mehanizme osiguranja imovine i poljoprivrede od rizika prirodnih katastrofa, preduzeti sve neophodne aktivnosti s ciljem formulisanja održivog rješenja koje bi se predložilo političkim donosiocima odluka.

12. UPRAVLJANJE LJUDSKIM RESURSIMA I INFRASTRUKTURNA UNAPREĐENJA

U Agenciji je na kraju 2024. godine bilo zaposleno **30 lica** sa sljedećom kvalifikacionom strukturom:

- 11 zaposlenih **magistara nauka**;
- 17 zaposlenih sa **visokom stručnom spremom**;
- 2 zaposlenih sa **srednjom stručnom spremom**.

U skladu sa **Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta** obavljanje poslova iz nadležnosti Agencije organizovano je u okviru sljedećih organizacionih jedinica:

- Sektor za neposredni nadzor;
- Sektor za posredni nadzor;
- Sektor za analize, finansije i saradnju;
- Sektor za regulativu, licenciranje i pravne poslove;
- Kabinet.

U skladu sa nadležnostima i ulogom Agencije u finansijskom sistemu, u izvještajnom periodu nastavljene aktivnosti usmjerene na edukaciju zaposlenih u cilju dalje nadogradnje stručnih kapaciteta u Agenciji i blagovremene pripreme za primjenu tekovine EU za oblast osiguranja (direktive Solventnost II i IDD) i novih ESG zahtjeva u pogledu supervizorske prakse, od čega je manji dio održan u zemlji, a najveći dio u inostranstvu, pri čemu je jedan dio obuka organizovan i putem internet platformi.

Agencija je u 2023. godini nastavila aktivnosti na daljem unaprjeđenju kvaliteta, obuhvata i pouzdanosti nadzornih podataka u cilju kontinuiranog razvoja poslovnih procesa u domenu izvještavanja i posrednog nadzora i analiza tržišta osiguranja.

Potpunom digitalizacijom procesa nadzornog izvještavanja Agencije, pouzdano i nesmetano funkcionisanje informacionog sistema je dobilo poseban značaj za ključne poslovne procese u

Agenciji, te se od 2021. godine kontinuirano sprovode aktivnosti na daljem unaprijeđenju i zaštiti informacionog sistema Agencije. Fokus razvojnih aktivnosti u 2024. godini je bio usmjeren na dalji razvoj ovog segmenta u skladu sa funkcionalnostima koje pruža softversko rješenje Agencije.

Agencija je u 2024. godini obezbijedila kontinuirano održavanje svih softverskih rješenja koja koristi i definisala aktivnosti za njihovo unaprijeđenje. Ključne aktivnosti su bile usmjerene na jačanju ICT infrastrukture kao i na nadogradnji postojećih funkcionalnosti informacionog sistema Agencije.

Razvojne aktivnosti su bile fokusirane i na dalju automatizaciju procesa obrade podatka koje subjekti nadzora dostavljaju Agenciji, u okviru redovnog nadzornog izvještavanja. Ključna unapređenja ostvarena su nadogradnjom analitičkih alata koji su korišćeni u prethodnom periodu uvođenjem predefinisanih izvještaja, za dio podataka i izvještaja na osnovu potreba Sektora za analize, finansije i saradnju i Sektora za posredni nadzor.

Tokom 2024. godine sistem redovnog nadzornog izvještavanja je unaprijeđen uvođenjem novih izvještaja koje Agencija prikuplja od društava za osiguranje za potrebe monetarne i finansijske statistike a koji su propisani Odlukom o statističkim podacima i informacijama koje investicioni fondovi, društva za upravljanje investicionim fondovima i društva za osiguranje dostavljaju Centralnoj banci Crne Gore („Službeni list CG“, broj 78/24), u skladu sa Sporazumom o saradnji između Agencije za nadzor osiguranja i Centralne banke Crne Gore.

U skladu sa Politikom informacione bezbjednosti i rastućim značajem informacionog sistema u poslovanju Agencije, kontinuirano se sprovode aktivnosti na unaprijeđenju zaštite podataka i podizanju svijesti zaposlenih o bezbjednosti podataka i informacija u posjedu Agencije. Shodno rastućoj frekvenciji i intezitetu sajber rizika, Agencija je i u 2024. godini posebnu pažnju posvetila upravljanju sajber rizicima i rizicima informacione bezbjednosti, kao i zaštiti od neovlašćenog upada spolja u informacioni sistem Agencije odnosno zaštiti od sajber napada.

U 2024. godini Agencija je implementirala sistem za centralizovano praćenje i analizu logova sa softverskih uređaja za bezbjednost, čime su kontinuirani monitoring mrežnog saobraćaja i analiza logova sa uređaja i softverskih paketa za bezbjednost podignuti na veći nivo.

Tokom 2024. godine nastavljene su aktivnosti na jačanju ICT infrastrukture, zamjenom zastarjele računarske i mrežne opreme i softverskih paketa sa uvećanim bezbjednostim rizikom.

U 2024. godini Agencija je nastavila aktivnosti na opremanju alternativne lokacije za oporavak poslovnih procesa u slučaju neupotrebljivosti primarne lokacije (Disaster recovery data centar za državne organe kojim upravlja Ministarstvo javne uprave). Instalirana je potrebna serverska i mrežna oprema i obezbijeđeni potrebni uslovi za instalaciju softverskog rješenja na DR lokaciji.

13. USKLADIVANJE SA MEĐUNARODNIM STANDARDIMA FINANSIJSKOG IZVJEŠTAVANJA

Agencija za nadzor osiguranja se zajedno sa sektorom osiguranja od početka 2024. godine intenzivno priprema za primjenu međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja - MSFI 17 (Ugovori o osiguranju) koji će predstavljati značajnu promjenu finansijskog izvještavanja osiguravača. Oformljena je Radna grupa sa četiri podgrupe u kojima se nalaze predstavnici svih osiguravajućih društava, Crnogorskog aktuarskog društva, Nacionalnog biroa osiguravača Crne

Gore i Agencije za nadzor osiguranja i koja broji preko 50 ljudi. Primjena ovog standarda će izjednačiti kvalitet podataka i uporedivost poslovnih pokazatelja crnogorskih osiguravača sa poslovnom metrikom na EU tržištima osiguranja koje je u EU na snazi od početka 2023. godine.

14. AKTIVNOSTI NA RAZVOJU FINANSIJSKE EDUKACIJE

Agencija je, u izvještajnom periodu, sproveda značajan broj aktivnosti usmjerenih na razvoj finansijske pismenosti korisnika usluga osiguranja, te šire javnosti. Predmetne aktivnosti uključuju različite oblike kontinuirane edukacije, kroz različite kanale za sprovođenje finansijske edukacije, a sve sa ciljem jačanja svijesti o koristima i rizicima proizvoda osiguranja, te razvoja finansijske pismenosti ciljnih grupa i šire javnosti. Navedene aktivnosti su zasnovane na prioritetima razvoja i strateškim ciljevima **Programa razvoja finansijske edukacije u Crnoj Gori 2023-2027**, koji je Savjet za finansijsku stabilnost usvojio u julu 2022. godine.

Tokom 2024. godine Agencija je aktivno učestvovala u radu **Nacionalnog komiteta za razvoj finansijske edukacije**, kao privremenog radnog tijela Savjeta za finansijsku stabilnost čiji su članovi ministar finansija, ministar prosvjete, guverner Centralne banke Crne Gore, predsjednik Savjeta Agencije za nadzor osiguranja i predsjednik Komisije za tržište kapitala.

Agencija je, kao član **Operativnog radnog tima Nacionalnog komiteta za razvoj finansijske edukacije**, učestvovala u izradi predloga *Akcionog plana razvoja finansijske edukacije za 2025. godinu*, koji sadrži aktivnosti na planu finansijskog opismenjavanja populacije u Crnoj Gori koje su institucije potpisnice *Memoranduma o saradnji na implementaciji Programa razvoja finansijske edukacije u Crnoj Gori 2023-2027* planirale sprovesti u 2025. godini. Predlogom Akcionog plana razvoja finansijske edukacije za 2025. godinu definisane su mjere i aktivnosti koje će se sprovoditi tokom godine, njihovi nosioci, rokovi i izvori finansiranja, kao i indikatori uspješnosti. Pored navedenog, Operativni radni tim pripremio je i *Izvještaj o realizaciji Akcionog plana razvoja finansijske edukacije za 2023. godinu*.

Najznačajnije aktivnosti iz djelokruga razvoja finansijske pismenosti koje je Agencija sproveda u 2024. godini su:

- **Razvojna komunikacija sektora osiguranja u Crnoj Gori 2024 - 2027**

Agencija je, u saradnji sa Udruženjem - Nacionalni biro osiguravača, pripremila dokument *Razvojna komunikacija sektora osiguranja u Crnoj Gori 2024-2027 - Strateške smjernice* koji definiše metode, kanale komunikacije, alate, ciljne grupe, poruke, te modele evaluacije kako bi se postigao cilj jačanja kulture osiguranja i podizanja svijesti o važnosti osiguranja. Period sprovođenja predmetne komunikacione strategije obuhvata razdoblje od 2024. do 2027. godine. U narednom periodu će se raditi na pripremi, te realizaciji detaljnog akcionog plana.

- **Gostujuće predavanje za studente Ekonomskog fakulteta Univerziteta Crne Gore na temu iz oblasti osiguranja**

Predstavnici Agencije su, za studente druge i treće godine Ekonomskog fakulteta koji prate predmete Finansijska tržišta i institucije, Finansijska i aktuarska matematika i Matematička ekonomija, održali gostujuće predavanje na temu *Proizvodi osiguranja - značaj finansijske edukacije u donošenju informisanih odluka korisnika osiguranja*. Predavanje je imalo za cilj da upozna studente sa obilježjima najznačajnijih proizvoda osiguranja na crnogorskom tržištu osiguranja, dajući poseban osvrt na dokument sa ključnim informacijama koji je sastavni dio

preugovornog informisanja stranke, odnosno ugovarača osiguranja, te da ukaže na značaj informisanosti potrošača prilikom donošenja odluke o kupovini proizvoda osiguranja.

- **Organizovanje Dana osiguranja na Ekonomskom fakultetu**

Agencija je, u saradnji sa Ekonomskim fakultetom Univerziteta Crne Gore, 26. novembra 2024. godine organizovala treći po redu Dan osiguranja, koji je okupio značajan broj učesnika, među kojima su se isticali ugledni predstavnici industrije osiguranja, eminentni članovi akademske zajednice, te studenti Ekonomskog fakulteta. U okviru predmetnog događaja održana je prezentacija na temu otvorenih investicionih fondova i povezanosti tržišta osiguranja i tržišta kapitala, naročito u kontekstu novih Unit-linked proizvoda osiguranja, nakon koje je uslijedila panel diskusija na temu *Životno osiguranje – stanje i perspektive*. Za studente je organizovan Kviz znanja iz oblasti osiguranja, kroz posebno pripremljenu aplikaciju, a najbolji su dobili prikladne nagrade koje su obezbijedila društva za životno osiguranje.

- **Izrada i objava edukativnog teksta na temu Unit-linked osiguranje**

Agencija je pripremila elektronsku brošuru na temu *Unit-linked osiguranje* koja ima za cilj da široj javnosti približi životno osiguranje sa investicionom komponentom, kod kojeg ugovarač osiguranja na sebe preuzima rizik ulaganja. Obzirom da je unit-linked osiguranje uvedeno na crnogorsko tržište osiguranja 2023. godine kroz ponudu jednog društva za životno osiguranje, Agencija je pripremila predmetnu brošuru sa ciljem upoznavanja potencijalnih korisnika osiguranja sa: bitnim razlikama između životnog osiguranja sa investicionom komponentom i klasičnog životnog osiguranja, rizicima koji su pokriveni unit-linked osiguranjem, bitnim elementima ugovora o unit-linked osiguranju na koje bi stranka, odnosno potencijalni ugovarač osiguranja trebao da obrati pažnju kako bi donio informisanu odluku vezanu za kupovinu ovog proizvoda osiguranja. Predmetna brošura je objavljena na internet stranici Agencije i na nalogu Agencije na društvenoj mreži LinkedIn.

- **Izrada i objava prvog elektronskog Biltena Agencije**

U izvještajnom periodu pripremljen je i objavljen prvi Bilten, nova redovna publikacija, koja sadrži ekspertске članke, analize i preglede aktuelnih tema koje su u fokusu supervizije osiguranja u Crnoj Gori. Tematski fokus prvog izdanja Biltena Agencije je upravljanje novim rizicima relevantnim za sektor osiguranja (rizici klimatskih promjena i prirodnih katastrofa, cyber rizici) i blokčejn tehnologija.

- **Izrada i objava edukativnog video materijala na temu prijave odštetnih zahtjeva**

Agencija je pripremila edukativni video materijal kojim je bliže objasnila pravne mogućnosti koje korisnicima osiguranja stoje na raspolaganju u slučaju kada nijesu zadovoljni načinom na koji je osiguravajuće društvo riješilo njihov prijavljeni odštetni zahtjev. Predmetni video materijal je pripremljen sa ciljem da se korisnicima osiguranja ukaže i na mogućnost podnošenja prigovora Agenciji u cilju zaštite i ostvarivanja prava u postupku zaključivanja ugovora o osiguranju ili izvršavanja zaključenog ugovora o osiguranju. Poseban osvrt je dat na: slučajeve u kojima se ima pravo podnijeti prigovor Agenciji, način podnošenja prigovora, obaveznu sadržinu prigovora, te postupanje Agencije po prijemu prigovora.

- **Sprovođenje nagradnog konkursa za najbolji diplomski ili specijalistički rad, najbolji magistarski, odnosno master rad i najbolji doktorski rad iz oblasti osiguranja**

U cilju stimulisanja razvoja naučne misli o osiguranju i podsticanja studenata na bavljenje osiguranjem u njihovom akademskom radu, a povodom obilježavanja 11. decembra - Dana Agencije za nadzor osiguranja, dodjeljuje se Godišnja nagrada Agencije za nadzor osiguranja za

kategorije najboljeg diplomskog ili specijalističkog, magistarskog, odnosno master rada i doktorskog rada iz oblasti osiguranja. Pravo učešća na Javnom konkursu za dodjelu Godišnje nagrade Agencije za nadzor osiguranja za 2024. godinu su imala lica koja su crnogorski državljani i koji su u kalendarskoj godini koja prethodi godini dodjele nagrade odbranili svoj diplomski, specijalistički, magistarski, odnosno master ili doktorski rad na nekom od univerziteta, fakulteta ili visokih škola u Crnoj Gori ili inostranstvu.

Po okončanom roku za učešće na Javnom konkursu, Komisija za dodjelu Godišnje nagrade Agencije za nadzor osiguranja za 2024. godinu je razmotrila dostavljene prijave i odlučila da se dodijele *Godišnja nagrada Agencije za nadzor osiguranja za 2024. godinu za najbolji diplomski rad iz oblasti osiguranja* i *Godišnja nagrada Agencije za nadzor osiguranja za 2024. godinu za najbolji master rad iz oblasti osiguranja*. Nagrada za najbolji doktorski rad iz oblasti osiguranja nije dodijeljena jer Agenciji nije pristigla nijedna prijava.

- **Podjela igrice „Manje rizika, više zabave“ srednjim stručnim školama**

U saradnji sa društvima za osiguranje i Udruženjem - Nacionalni biro osiguravača, Agencija je izradila crnogorsku verziju društvene igre „Manje rizika, više zabave“ koja je namijenjena djeci i mladima uzrasta 12 i više godina. Cilj igre je da se, kroz zabavu, kod mladih probudi svijest o rizicima koji nas okružuju, te da se oni upoznaju sa mogućnostima upravljanja rizicima putem osiguranja. U cilju realizacije predmetne aktivnosti, Agencija je dobila saglasnost Ministarstva prosvjete, sa pozitivnim mišljenjem Zavoda za školstvo, da se u vidu donacije, osnovnim i srednjim školama distribuira društvena igra „Manje rizika, više zabave“. Po dva primjerka edukativne igrice su, u izvještajnom periodu, dostavljena u 16 srednjih stručnih škola na teritoriji Crne Gore, koje u svom nastavnom programu sadrže ekonomsku grupu predmeta.

- **Podrška obezbjeđivanju nagrada za studente Ekonomskog fakulteta Univerziteta Crne Gore koji su se istakli najboljim uspjehom u akademskoj 2023/2024. godini**

U cilju doprinosa većoj afirmaciji izvrsnosti i najboljih rezultata u akademskoj zajednici, Agencija je pružila podršku realizaciji događaja *Alumni and Friends večer*, na Ekonomskom fakultetu u Podgorici, u okviru kojeg je upriličena ceremonija dodjele nagrada za 26 studenata koji su se istakli najboljim uspjehom u akademskoj 2023/2024. godini. Na predmetnom događaju Agencija je učestvovala kao jedan od 26 pokrovitelja, te je uručila nagradu jednom studentu za ostvareni uspjeh nakon završene prve godine osnovnih primjenjenih studija.

15. ZAKLJUČNE NAPOMENE

Agencija za nadzor osiguranja je tokom izvještajnog perioda uspješno sproveda planirane aktivnosti u definisanim rokovima, uz punu posvećenost zaposlenih, menadžmenta i Savjeta, a u skladu sa postavljenim ciljevima. **Shodno preliminarim podacima sa kraja 2024. godine, sektor osiguranja je u prethodnoj godini poslovao stabilno i profitabilno, pri čemu su sva osiguravajuća društva su bila solventna i likvidna i ažurno su rješavala i isplaćivala štete osiguranicima.** Preliminarni podaci o poslovanju osiguravajućih društava pokazuju da su osiguravači u 2024. godini fakturisali do sada rekordnu premiju osiguranja u iznosu od **134,2 mil. EUR**, što predstavlja rast od 12,3% u odnosu na 2023. godinu, pri čemu je premija neživotnog osiguranja ostvarila je rast za 11,1%, a premija životnog osiguranja za 17,6%. Ukupan iznos riješenih šteta u 2022. godini iznosio je **60,0 mil. EUR** i ostvario je rast od 20,6% u odnosu na 2023. godinu. Agregatna bilansna suma osiguravača na dan 31.12.2022. godine iznosila je **335,7 mil. EUR**, pri čemu je u obveznice uloženo je 71,6% agregatne aktive. Ostvaren je pozitivan

rezultat iz redovnog poslovanja prije oporezivanja na nivou sektora, u iznosu od **14,5 mil. EUR**, što je za 3,3% više u odnosu na 2023. godinu.

Pored aktivnosti definisanih Operativnim planom rada Agencije u 2024. godini, brojne druge aktivnosti su bile predmet rada i uspješne realizacije od strane zaposlenih, i menadžmenta Agencije.

Tržište osiguranja u 2024. godini je potvrdilo značajnu vitalnost, čemu je doprinijelo i odgovorno i proaktivno djelovanje Agencije za nadzor osiguranja kroz aktivnosti koje je sprovodila i sprovodi u cilju održanja stabilnosti tržišta, razvoja djelatnosti osiguranja i zaštite interesa osiguranika.